

ŠGD „HERCEGBOSANSKE ŠUME“ d.o.o. KUPRES
ŠUMARIJA KUPRES

ELABORAT

gospodarenja HCVF površinama u Šumariji Kupres

Kupres, 2014. godine

SADRŽAJ

1.	Općenito o HCVF	1
1.1.	HCVF 4a i 4b	2
2.	Opis sastojina-gazdinskih klasa	2
3.	Pregled površina	3
3.1.	Distribucija površine po odsjecima	3
3.2.	Distribucija površine po gazdinskim klasama	5
4.	Prikaz stanja šumskog zemljišta po odsjecima	6
5.	Topografska karta područja	28
6.	Monitoring	32
7.	Dugoročna strategija upravljanja HCVF površinama	34

1. Općenito o HCVF

Sve šume imaju socijalne vrijednosti i vrijednosti značajne za životnu sredinu, kao što su sustaništa divljih životinja, vodeni tokovi i arheološke lokacije. Tamo gdje se smatra da ove vrijednosti imaju izuzetan značaj ili važnost, šume se mogu definirati kao šume visoke zaštitne vrijednosti (*HCVF – High Conservation Value Forests*).

Ključ koncepta HCVF-a je identifikacija visokih zaštitnih vrijednosti, jer je upravo prisutnost visokih zaštitnih vrijednosti ono što određuje da li je šuma označena kao šuma visoke zaštitne vrijednosti. Visoke zaštitne vrijednosti pravobitno je definirao Savjet za Upravljanje Šumama (FSC) za korištenje prilikom certifikacije šuma, ali se upotreba tog koncepta proširila i u druge svrhe, uključujući zaštitu, planiranje i zastupanje prirodnih resursa, kartiranje krajolika i izradu politika velikih kompanija.

Ovakvo brzo shvaćanje odražava njegovu jednostavnost, što je pomjerilo raspravu od definiranja određenih tipova šuma (npr. primarna, sekundarna) ili metoda sječa šume (npr. industrijska sječa) prema fokusiranju na vrijednosti koje neku šumu čine naročito vrijednom. Identificiranje ovih ključnih vrijednosti i osiguranjem njihovog održavanja i unapređenja, moguće je donositi razumne odluke u gospodarenju šumama, koje su dosljedne zaštiti važnih socijalnih vrijednosti i vrijednosti za životnu sredinu nekog šumskog područja.

HCVF su ona područja šuma kojima treba gospodariti na odgovarajući način, kako bi se održale ili unaprijedile identificirane visoko zaštitne vrijednosti. HCVF može biti mali dio velike šume, npr. obalni dio koji štiti neki vodeni tok koji jedini izvor pitke vode za neku zajednicu, ili mali dio rijetkog ekosistema. U nekim drugim slučajevima HCVF može biti cijela gospodarska jedinica, npr. ukoliko šuma ima nekoliko zaštićenih ili ugroženih vrsta koje se prostiru unutar te šume. Bilo koji tip šume – borealna, umjerena ili tropska, prirodna ili plantaža, može biti potencijalna HCVF, zato što se određivanje HCVF se isključivo oslanja na prisutnost jedne ili više visoko zaštitnih vrijednosti.

HCVF klasifikacija je podijeljena na 6 kategorija i nekoliko potkategorija i to kako slijedi:

ELEMENTI HCVF	
HCVF 1	Šumska područja koja sadrže globalno, regionalno ili državno važne koncentracije biodiverziteta
HCVF 1a	Zaštićena područja
HCVF 1b	Ugrožene vrste i vrste u opasnosti
HCVF 1c	Endemske vrste
HCVF 1d	Važne povremene koncentracije
HCVF 2	Šumska područja koja sadrže globalno, regionalno ili državno značajne prostrane šume nivoa krajolika
HCVF 3	Šumska područja koja sadrže ekosustave koji su rijetki, ugroženi ili u opasnosti.
HCVF 4	Šumska područja koja osiguravaju osnovne prirodne usluge u kritičnim situacijama
HCVF 4a	Šume važne za vodene tokove
HCVF 4b	Šume važne za kontrolu erozije

HCVF 4c	Šume koje predstavljaju značajne prepreke požarima
HCVF 5	Šumska područja fundamentalna za zadovoljavanje osnovnih potreba lokalnih zajednica
HCVF 6	Šumska područja značajna za tradicionalni kulturni identitet lokalnih zajednica

1.1. HCVF 4a i 4b- Šume važne za vodene tokove i kontrolu erozije

U Šumariji Kupres smo identificirali 1282,7 ha šuma i šumskih zemljišta koja su od izuzetne važnosti za lokalnu zajednicu glede opskrbe vodom i zaštite od vodene erozije. Radi se o laninskom masivu Stožera (potez od Kupreških vrata do Lupoglava), zatim dio Male Plazenice (J i JI ekspozicija) te dio Velike Plazenice.

2. Opis sastojina – gazdinskih klasa

Kako se u svakodnevnim šumarskim aktivnostima u Šumariji Kupres služimo širim i užim kategorijama šuma odnosno gazdinskim klasama da bi opisali neku sastojinu odnosno šumsko zemljište, prema važećoj ŠGO ćemo se i u ovom elaboratu poslužiti za istu svrhu zbog jednostavnosti prikaza. U dalnjem tekstu opisujemo pojedine gazdinske klase koje su evidentirane na predmetnim površinama:

1221- Šume bukve i jele sa smrekom na dubokom kiselom smeđem zemljištu na silikatnim supstratima

3210- Šumski zasadi četinjača (šumske kulture) – na staništu šuma bukve i jele sa smrekom na različitim zemljištima (u ovom slučaju na vapnencu i dolomitu)

3211- Isto kao 3210 s tim da je u ovim sastojinama drvna masa nije procijenjena.

4104- Sekundarne izdanačke šume (panjače) bukve (čiste i sa drugim listačama) na dubokom kiselo smeđem zemljištu na silikatnim supstratima.

4105- Sekundarne izdanačke šume (panjače) bukve (čiste i sa drugim listačama) na pretežno plitkim zemljištima na vapnencima i/ili dolomitima.

5240- Goleti podesne za pošumljavanje na staništu šuma bukve i jele sa smrekom na različitim zemljištima

6200- neproduktivne površine (krš i goleti nepodesne za pošumljavanje)

6300- stalne šumske čistine

6800- klekovina (bor krivulj)

3. PREGLED POVRŠINA

U narednom tekstu ćemo iznijeti pregled površina po odsjecima koji su raspoređeni prema planinskim masivima Stožera i Plazenice. Odsjecima su pridodane i gazdinske klase koje označavaju tip šume i šumskog zemljišta kako je ranije opisano (oznaka „m“ uz gazdinsku klasu znači da je odsjek minski sumnjiva površina).

3.1. Distribucija površine po odsjecima (gospodarska jedinica „Kupres“):

STOŽER:

Odjel	Odsjek	Površina (ha)	GK
54	a	49,4	1221
	b	22,3	4104
	c	1,7	5240m
	d	5	6210m
55	a	7,4	1221
	b	59,7	4101
	c	13,8	5240
	d	2	5240
	e	2,4	5240
	f	1,6	5240
	g	17,2	6201
56	a	1,8	3210
	b	0,5	3211
	c	40,8	4104
	d	10,7	4101
	e	5,4	5140
	f	38,9	5240
	g	12,3	6201
57	a	60,4	4104
	b	7,9	5240
	c	3,5	5240
	d	13,8	6201
	č	1	6301
58	a	41,1	4104
	b	33,8	5240
	c	15	6201

PLAZENICA

Odjel	Odsjek	Površina (ha)	GK
37	a	40,4	4105m
	b	8,4	3211m
	c	18,3	5240m
	d	4,6	5240m
	e	14,8	5240m
41		45,6	45,6
42	a	28,3	4105m
	b	34,7	5240m
	c	2	6210m
	d	4,1	6210m
	e	1,2	6301m
43	a	3,2	3210m
	b	44	4105m
	c	1,5	5240m
	d	24,5	5240m
	e	10,7	5240m
	f	9	6801m
	g	4,8	6201m
	č	1,2	6301m
52	a	28	3210
	b	4,8	4105
	c	7,4	5240
	d	1,7	5240
	e	8,9	5240
	f	2,4	6201
53	a	41,1	3210

59	a	4,7	88,0	4104	53	b	11,6	68,7	4105	
	b	83,3		5240		c	0,7		4105	
60	a	3,9	59,6	4104		d	4		5240	
	b	55,7		5240		e	1,6		5240	
61	a	38,1	71,8	4104		f	9,7		6201	
	b	8,9		5240		UKUPNO PLAZENICA			423,2	
	c	24,8		6201						
62	a	37,1	99,6	4104						
	b	42		5240						
	c	3,3		6201						
	d	17,2		6201						
63	a	15,1	71,1	1221						
	b	21,1		4104						
	c	30,6		5240						
	d	4,3		6201						
UKUPNO STOŽER		859,5								

3.2. Distribucija površine prema gospodarskim klasama:

GK	Odsjek	Površina (ha)	GK	Odsjek	Površina (ha)		
1221	54a	49,4	71,9	5140	56e	5,4	
	55a	7,4		6210	55g	17,2	
	63a	15,1			56g	12,3	
3210	56a	1,8	70,9		57d	13,8	
	52a	28			58c	15	
	53a	41,1			52f	2,4	
3211	56b	0,5	0,5		61c	24,8	
4104	54b	22,3	269,5		62c	3,3	
	56c	40,8			62d	17,2	
	57a	60,4			63d	4,3	
	58a	41,1			53f	9,7	
	59a	4,7		6301	57č	1	
	60a	3,9		6801	43f	9	
	61a	38,1		4105m	37a	40,4	
	62a	37,1			42a	28,3	
	63b	21,1			43b	44	
4101	55b	59,7	70,4	3210m	43a	3,2	
	56d	10,7		3211m	37b	8,4	
4105	52b	4,8	17,1	5240m	54c	1,7	
	53b	11,6			37c	18,3	
	53c	0,7			37d	4,6	
5240	52c	7,4	348,0		37e	14,8	
	52d	1,7			41	45,6	
	52e	8,9			42b	34,7	
	53d	4			43c	1,5	
	53e	1,6			43d	24,5	
	60b	55,7			43e	10,7	
	61b	8,9	6210m	54d	5		
	62b	42		42c	2		
	63c	30,6		42d	4,1		
	55c	13,8		43g	4,8		
	55d	2	6301m	42e	42e	1,2	
	55e	2,4			43č	1,2	
	55f	1,6		Ukupno:		1282,7	
	56f	38,9					
	57b	7,9					
	57c	3,5					
	58b	33,8					
	59b	83,3					

	Površina (ha)
Minirano:	299,0
Neminirano:	983,7
Ukupno:	1.282,7

4. Prikaz stanja šumskog zemljišta po odsjecima

Kako bi pobliže objasnili stanje šumskog zemljišta, odnosno sveukupnost čimbenika koji određuju ekološke uvjete na HCVF površinama, koncept ove analize će se svoditi na opisni dio svakog prethodno navedenog odsjeka koji je obrastao gdje ćemo uzeti u obzir vrste drveća, grmlja i prizemnog rašča, zatim tip zemljišta, klimatske prilike, vrste životinja, biotske i abioticske čimbenike i ostalo. Odsjeci koji su neobrasli (gazdinske klase 5240, 5140, 6201, 6210, 6301) neće biti obuhvaćeni detaljnim opisom.

Opis obraslih odsjeka će biti prikazan u obliku tablice u kojoj su sadržani svi oni elementi koji su bitni da bi se ovim sastojinama potrajno i održivo gospodarilo ne narušavajući HCVF princip.

GOSPODARSKA JEDINICA		Kupres	TAKSACIJSKE ZNAČAJKE	BONITET	Dug – IV, Buk – III, Jel- III, Smr- IV							
ODJEL, ODSJEK		54 a		SKLOP	80 %							
POVRŠINA (ha)		49,4		OMJER SMJESE	Dug – 53 %, Buk- 42 %, Jel- 3 %, Smr- 2 %							
GAZDINSKA KLASA		1221		HCVF tip	4a i 4b							
POLOŽAJ I STANIŠNE PRILIKE	EKSPozICIJA		UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKE NA SASTOJINU	Jugozapadna	Duglazija kao alohtonu vrsta može narušiti rasprostranjenost autohtonih vrsta iako je malo vjerojatno da se to i dogodi. Utjecaj erozije vodom velik.							
	INKLINACIJA			25 % - 50 %								
	NADMORSKA VISINA		UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKE NA SASTOJINU	1270 m – 1615 m								
	RELJEF			Strma i izbrzdana jugozapadna padina								
	TLO		Kiseloto zemljište na agrilošistima, ilovasto, siromašno fosforom ali bogato kalijem, dubina od 60 cm do 100 cm.									
	KLIMA		Planinska, oko 1200 mm padalina godišnje.									
	HIDROGRAFSKE PRILIKE		U brazdama se za vrijeme većih oborina formiraju povremeni tokovi. Postoje pojedinačni izvori manjih kapaciteta.									
	OSTALE PRILIKE											
SASTOJINSKE PRILIKE	VEGETACIJA	SLOJ DRVEĆA		Duglazija (<i>Pseudotsuga menziesii</i>), jela (<i>Abies alba</i>), smreka (<i>Picea abies</i>), bukva (<i>Fagus sylvatica</i>), javor (<i>Acer pseudoplatanus</i>)								
		SLOJ GRMLJA		Spomenute u sloju drveća,								
		PRIZEMNO RAŠČE		Kopitnjak (<i>Asarum europaeum</i>), režuha (<i>Cardamine sp.</i>), šumarica (<i>Anemone nemorosa</i>), medvjedi luk (<i>Allium ursinum</i>)								
	KVALITETA SASTOJINE			Sastojina je u tehničkom pogledu srednje do lošije kvalitete.								
	STANJE POMLATKA			Pomladak uglavnom zastarčen, na većim progalačama iznimno gust i neprohodan.								
	OSTALI ŽIVI SVIJET											
	UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE			Bekova ljubica (<i>Viola beckiana</i>), durdica (<i>Convalaria majalis</i>), sokolovke (<i>Falco sp.</i>), sova ušara (<i>Bubo bubo</i>), medvjed (<i>Ursus arctos</i>), vjeverica (<i>Sciurus vulgaris</i>) i dr.								
NEGATIVNI ČIMBENICI	BIOTSKI	Smrekov potkornjak (<i>Ips typographus</i>) postoji no ne ugrožava stabilnost sastojine.										
	ABIOTSKI	Snijeg koji uzrokuje savijanje debala te kiša koja uzrokuje vodenu eroziju. Ovi čimbenici ne narušavaju stabilnost sastojine.										
	OSTALO	Kako kroz odsjek prolazi cesta, nerijetko nalazimo i neopasni otpad. Ne ugrožava stabilnost sastojine.										
FUNKCIJA SASTOJINE	Ova sastojina ima jedinstvenu funkciju u zaštiti zemljišta od vodenе erozije te uvelike doprinosi sigurnoj opskrbbi stanovništva pitkom vodom jer drveća u sastojini imaju ulogu svojevrsnog filtera.											
	PREDVIĐENE AKTIVNOSTI	U odsjeku su predviđene preborne sječe vrlo niskih intenziteta (do 10 %). Šumski radovi u sastojini će se isključivo svoditi na animalno privlačenje drva.										
PROCJENA MOGUĆNOSTI UGROŽAVANJA STANIŠTA	Stanište se može ugroziti na više načina. Nekontroliranom (bespravnom) sjećom, odlaganju opasnog otpada kao što su akumulatori, baterije, bačve s uljem i drugo. Zatim čistim sjećama i krčenjem šuma (primjer skijališta u odjelu 58) koje neminovno dovode do negativnih posljedica pogotovo vodenе erozije. Prekomjerno i nepravilno branje može ugroziti stanište borovnice u šumi i na rubovima šume.											
OSTALE NAPOMENE	Taksacijski podaci su uzeti iz tekuće važeće ŠGO. Omjer smjese duglazije 53 %. Je netočan podatak (greška pri prislanju ŠGO) i s navedenim upoznati budućeg izvođača radova na izradi ŠGP „Kupreško“.											

GOSPODARSKA JEDINICA	Kupres	TAKSACIJSKE ZNACAJKE	BONITET	Buk- III, Pl.lis.- III, Ost.lis- IV					
ODJEL, ODSJEK	54 b		SKLOP	57,3 %					
POVRŠINA (ha)	22,3		OMJER SMJESE	Buk- 92 %, Pl.lis- 1 %, Ost.list- 7 %					
GAZDINSKA KLASA	4104		HCVF tip	4a					
POLOŽAJ STANIŠNE PRILIKE	EKSPOZICIJA	Jugozapadna	UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKA NA SASTOJINU	Povoljno utječu na rast i razvoj sastojine (osobito bukovih stabala).					
	INKLINACIJA	15 % – 60 %							
	NADMORSKA VISINA	1240 m – 1470 m	RELJEF TLO KLIMA HIDROGRAFSKE PRILIKE OSTALE PRILIKE						
	RELJEF	Strma padina ispresijecana s nekoliko brazda.							
	TLO	Kiselo smede zemljište na agrilošistima, ilovasto, siromašno fosforom ali bogato kalijem, dubina od 60 cm do 100 (150) cm.							
	KLIMA	Planinska s malim utjecajem submediteranske klime, oko 1200 mm padalina godišnje.							
	HIDROGRAFSKE PRILIKE	Postoje 3 stalna izvora od kojih se jedan zove „Crveno vrilo“. Postoji nekoliko povremenih tokova koji se ulijevaju u rijeku Karićevac (gradska rijeka).							
	OSTALE PRILIKE								
SASTOJINSKE PRILIKE	VEGETACIJA	SLOJ DRVEĆA	Bukva (<i>Fagus sylvatica</i>), javor (<i>Acer pseudoplatanus</i>), vrba iva (<i>Salix caprea</i>) i dr.						
		SLOJ GRMLJA	Vrste iz sloja drveća, bazga (<i>Sambucus nigra</i>),						
		PRIZEMNO RAŠČE	Kopitnjak (<i>Asarum euroaeum</i>), režuha (<i>Cardamine sp.</i>), šumarica (<i>Anemone nemorosa</i>), medvjedi luk (<i>Allium ursinum</i>)						
	KVALITETA SASTOJINE		Sastojina je u tehničkom pogledu loše kvalitete.						
	STANJE POMLATKA		Pomladak rijedak i zastarčen. Na površinama gdje su progale vrlo bujan i neprohodan.						
	OSTALI ŽIVI SVIJET								
	UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE		Bekova ljubica (<i>Viola beckiana</i>), đurdica (<i>Convalaria majalis</i>), sokolovke (<i>Falco sp.</i>), sova ušara (<i>Bubo bubo</i>), medvjed (<i>Ursus arctos</i>), vjeverica (<i>Sciurus vulgaris</i>) i dr.						
NEGATIVNI ČIMBENICI	BIOTSKI	Bukova crvena šiška (<i>Mikiola fagi</i>)- ne narušava zdravstveno stanje sastojine							
	ABIOTSKI	Snijeg i vjetar							
	OSTALO	Ispušni plinovi automobila na prometnici M-16.							
FUNKCIJA SASTOJINE	Ova sastojina ima jedinstvenu funkciju u zaštiti zemljišta od vodene erozije te uvelike doprinosi sigurnoj opskrbi stanovništva pitkom vodom jer drveća u sastojini imaju ulogu svojevrsnog filtera. Također ima ulogu krajobrazne funkcije. S obzirom da se nasele nalazi tik uz granicu sastojine, zaštitna funkcija je mnogostrana (zaštita od snijega, erozije, vjetra idr.)								
	Nisu predviđene nikakve skore aktivnosti. U budućnosti bi se provodile prorede niskih inzenziteta, femešlazi ili slično, ovisno o stanju šume.								
PROCJENA MOGUĆNOSTI UGROŽAVANJA STANIŠTA	Zapadnom granicom sastojine prolazi magistralna cesta M-16 pa se uz pokose ceste često može naći smeće (plastične kese, papirići) no to ne ugrožava stabilnost sastojine. Ispušni plinovi automobila mogu narušiti zdravstveno stanje sastojine. Može doći do zagađenja izvora ukoliko se formiraju divlje deponije s obzirom na blizinu naselja.								
OSTALE NAPOMENE	Odjelu 54 pripadaju odsjeci „c“ i „d“ koji predstavljaju minirane površine. Odsjek „c“ je obrastao dok je odsjek „d“ šumska čistina.								

GOSPODARSKA JEDINICA	Kupres	TAKSACIJSKE ZNAČAJKE	BONITET	Jel- V, Buk- III					
ODJEL, ODSJEK	55 a		SKLOP	95 %					
POVRŠINA (ha)	7,4		OMJER SMJESE	Jel. - 45 %, Buk- 55 %					
GAZDINSKA KLASA	1221		HCVF tip	4a					
POLOŽAJ I STANIŠNE PRILIKE	EKSPOZICIJA	Zapadna	UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKA NA SASTOJINU	Sporo razlaganje listinca usporava proces prirodne obnove četinjača, ali zadržava više oborinskih voda što dovodi do pojave povremenih potočića.					
	INKLINACIJA	45 % - 50 %							
	NADMORSKA VISINA	1480 m – 1570 m							
	RELJEF	Jednolična padina koju presijeca jedna brazda.							
	TLO	Kiselo smeđe zemljište na agrilošistima, ilovasto, siromašno fosforom ali bogato kalijem, dubina od 30 - 40 cm.							
	KLIMA	Planinska, oko 1200 mm padalina godišnje.							
	HIDROGRAFSKE PRILIKE	Povremeni vodotok koji se javlja kao posljedica oborina gdje se onda spaja s Kasimovcem koji izvire u odsjeku b i nije stalni potok (presuši tijekom ljeta kada je suša)							
	OSTALE PRILIKE								
SASTOJINSKE PRILIKE	VEGETACIJA	SLOJ DRVEĆA	Jela (<i>Abies alba</i>) i bukva (<i>Fagus sylvatica</i>)						
		SLOJ GRMLJA	Spomenute u sloju drveća						
		PRIZEMNO RAŠČE	Kopitnjak (<i>Asarum europaeum</i>), režuha (<i>Cardamine sp.</i>), šumarica (<i>Anemone nemorosa</i>), medvjedi luk (<i>Allium ursinum</i>)						
	KVALITETA SASTOJINE		Sastojina lošije kvalitete u tehničkom pogledu zbog izostalih radova sječe (naročito bukovih stabala)						
	STANJE POMLATKA		Nerazvijen pomladak, kržljav zbog nedostatka svjetla i debelog sloja listinca (naročito pomladak četinjača)						
	OSTALI ŽIVI SVIJET		Medvjed, lisica, gavran, djetlič.						
	UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE		Bekova ljubica (<i>Viola beckiana</i>), ljupka ljubica (<i>Viola elengantula</i>)						
NEGATIVNI ČIMBENICI	BIOTSKI	Nisu registrirani . Pojedinačna stabla četinjača s oguljenom korom (od strane medvjeda)							
	ABIOTSKI	Snijeg, vjetar, rani i kasni mrazevi. 2012. godine bukva je masovno stradala od kasnog proljetnog mraza (kada je bukva bila u početnoj fazi otvaranja pupa i listanja)							
	OSTALO	Nepoznato							
FUNKCIJA SASTOJINE	Sastojina ima jedinstvenu funkciju u zaštiti zemljišta od vodene erozije te uvelike doprinosi sigurnoj opskrbi lokalnog stanovništva pitkom vodom jer drveća u sastojini imaju ulogu svojevrsnog filtera. S obzirom da se na vodotoku nalaze „divlje“ kaptaže za vodu vikend naselja kod Ledića kuće , zaštitna funkcija i funkcija osiguravanja dovoljnih količina kvalitetne pitke vode dominantna. Sastojina ima i krajobraznu funkciju (osobito u vrijeme jeseni kada svojim šarenilom lišća uljepšava sliku cijelog planinskog masiva Stožera) . Neizostavna je i funkcija sastojine u zaštiti od snijega, erozije, vjetra idr.)								
PREDVIDENE AKTIVNOSTI	U sastoji (55a) u dogledno vrijeme se planiraju šumsko-ugzogni radovi s ciljem osiguranja povoljnijih uvjeta za prirodno obnavljanje sastojine na način da se uklone deformirana i kržljava stabla. Vrijeme provođenja ovih radova je uvjetovana izgradnjom kamionskog puta (koji je u fazi planiranja i izrade izvedbenog projekta – po etapama). Neotvorenost područja je zapreka pravovremenom ulasku u sastojinu . Planirani radovi (svi) se moraju bazirati na uporabi animala i s minimalnom mogućnošću korištenja traktora u cilju očuvanja kako staništa tako i povremenih izvorišta i potoka.								
PROCJENA MOGUĆNOSTI UGROŽAVANJA STANIŠTA	Stručnim i kvalitetnim otvaranjem odjela kao i prihvativom tehnologijom rada (uporaba animala) stanišne prilike se neće ugroziti niti naručiti u mjeri koja bi dovela u pitanje stabilnost i funkciju sastojine. Svojim neodgovornim radom jedino čovjek može ugroziti kako sastojinu tako i vladajuće stanišne prilike što se ni u kom slučaju ne smije dopustiti.								
OSTALE NAPOMENE	Kako u podnožju odjela 55b prolazi makadamska cesta, a od odjela nisu daleko ni stambeni objekti (Ledića kuće, Viline kuće, Kupres) kao i običaj lokalnog stanovništva da se (prije rata na ovim prostorima) pješice išlo na Stožer brati borovnice „kroz Kasimovac“ predlaže se izgradnja uredene pješačke staze od „Gornjeg Kasimovca“ do tzv. Odžačkog stožera koju bi koristili zainteresirani pojedinci, grupe. Staza bi pridonijela razvoju turističke ponude lokane zajednice.								

GOSPODARSKA JEDINICA		Kupres	TAKSACIJSKE ZNAČAJKE	BONITET	Jel.- III, Smr- III, Bbor- III, Buk- IV						
ODJEL, ODSJEK		55 b		SKLOP	94,8 %						
POVRŠINA (ha)		59,7		OMJER SMJESE	Buk- 86 %, Jel.- 5 %, Smr. – 1 %, Bbor- 8%						
GAZDINSKA KLASA		4104		HCVF tip	4a						
POLOŽAJ I STANIŠNE PRILIKE	EKSPozICIJA		UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKE NA SASTOJINU	Sjeverozapadna i jugozapadna	Trenutne stanišne prilike ne utječu negativno na sastojinu. Poželjno je izvođenje određenih šumsko-uzgojnih radova koji neće ugroziti stabilnost sastojine i stanišnih prilika (prorede)						
	INKLINACIJA			25 % - 60 %							
	NADMORSKA VISINA			1250 m – 1620 m							
	RELJEF		Vrlo strma prelomljena padina.								
	TLO		Kiselo smede zemljište na agriološistima, ilovasto, siromašno fosforom ali bogato kalijem, dubina od (30 cm u gornjim dijelovima) 60 cm do 100 cm.								
	KLIMA		Planinska s malim utjecajem submediteranske klime, oko 1200 mm padalina godišnje.								
	HIDROGRAFSKE PRILIKE		Sredinom brazde prolazi potok s istoimenim izvorom Kasimovac. Presijeca cestu na dva mjesto i spušta se prema Ledića kućama gdje se ulijeva u Karićevac.								
	OSTALE PRILIKE		Na potoku postoje izgrađene „divlje kaptaže“ za vodu manjih dimenzija.								
SASTOJINSKE PRILIKE	VEGETACIJA	SLOJ DRVEĆA		Jela (<i>Abies alba</i>), smreka (<i>Picea abies</i>), b.bor (<i>Pinus sy.</i>), bukva (<i>Fagus sy.</i>)							
		SLOJ GRMLJA		Joha (<i>Alnus glutinosa</i>), zova (<i>Sambucus nigra</i>), smrdljika (<i>Rhamnus fallax</i>),....							
		PRIZEMNO RAŠČE		Kopitnjak (<i>Asarum euroaeum</i>), režuha (<i>Cardamine sp.</i>), šumarica (<i>Anemone nemorosa</i>), medvjedi luk (<i>Allium ursinum</i>)							
	KVALITETA SASTOJINE			Sastojina lošije kvalitete u tehničkom pogledu. U prošlosti se provodile čiste sječe na prugama, pošumljene sa smrćom (<i>P. abies</i>)							
	STANJE POMLATKA			Pomladak u prugama je uzrastao poprimajući karakteristike jednodobne sastojine. Pruge su gotovo neprohodne.							
	OSTALI ŽIVI SVIJET			Divlje životinje: lisica, medvjed, djetlič, ...							
	UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE			Bekova ljubica (<i>Viola beckiana</i>), ljudska ljubica (<i>Viola elengantula</i>), đurdica (<i>Convallaria majalis</i>), na čistinama vrste iz roda <i>Genista</i> .							
NEGATIVNI ČIMBENICI	BIOTSKI	Može se uočiti bukova crvena šiška (<i>Mikiola fagi</i>) na listu bukve iako ne narušava zdravstveno stanje sastojine ili pojedinih drveća.									
	ABIOTSKI	Snijeg, vjetar, rani i kasni mrazevi. 2012. godine bukva je masovno stradala od kasnog proljetnog mraza.									
	OSTALO	Antropogeni – neodgovornim ponašanjem čovjeka prema stablima i vodotoku narušava se stabilnost sastojine.									
FUNKCIJA SASTOJINE	Sastojina ima jedinstvenu funkciju u zaštiti zemljišta od vodene erozije te uvelike doprinosi sigurnoj opskrbi lokalnog stanovništva pitkom vodom jer drveća u sastojini imaju ulogu svojevrsnog filtera. S obzirom da se na vodotoku nalaze „divlje“ kaptaže za vodu vikend naselja kod Ledića kuća , zaštitna funkcija i funkcija osiguravanja dovoljnih količina kvalitetne pitke vode dominantna. Sastojina ima i krajobraznu funkciju (osobito u vrijeme jeseni kada svojim šarenilom lišća uljepšava sliku cijelog planinskog masiva Stožera) .										
PREVIDENE AKTIVNOSTI	Prorede smrče na prugama (podignuta pošumljavanjem nakon izvršenih čistih sjeća 80-tih godina prošlog stoljeća) i jeli (<i>A.alba</i>) na kružnim površinama na kojima je izvršena čista sjeća nekada davno . Prorede (samo bukovih stabala lošijeg fenotipa i genotipa) . Radove sjeće i izvoza drvnih sortimenta isključivo raditi upotrebo animala. Čišćenje i pošumljavanje zakorvljenih površina (pruga) na kojima se uradila čista sjeća nekada davno, ali je uspjeh pošumljavanja nikakav (istočna strana odjela) . Izgradnja kamionskog puta (po etapama) kojim bi se otvorio cijelokupni masiv planine Stožera. Izrađen je izvedbeni projekt za prvu etapu u dužini od 1 km i planira se realizirati u poslovnoj 2014. godini. Otvaranjem područja (izgradnjom kamionskog puta) dovest će do planiranja potrebitih aktivnosti i poduzimanja konkretnih šumsko-uzgojnih radova od strane šumarije Kupres.										
PROCJENA MOGUĆNOSTI UGROŽAVANJA STANIŠTA	Sve planirane aktivnosti od strane šumarije Kupres neće negativno utjecati na stanišne i sastojinske prilike. Naprotiv. Prilikom izvođenja radova obvezan je monitoring svih radova kao i pravljenje procjene (kontrolne liste) mogućeg utjecaja radova na stanišne i sastojinske prilike.										
OSTALE NAPOMENE	Odjelu 55 pripadaju i odsjeci: c, d, e, f, g te predstavljaju što produktivne što neproduktivne šumske čistine (koje se do sada nisu prirodno obnovile zbog ekstremnih klimatskih uvjeta uz gornju granicu odjela i koje su obrasle travnatom vegetacijom i borovnicom, <i>Vaccinium myrtillus</i>) Izgradnja pješačke staze (navedeno za prethodni odsjek – 55a.).										

GOSPODARSKA JEDINICA		Kupres	TAKSACIJSKE ZNAČAJKE	BONITET	Bbor- V									
ODJEL, ODSJEK		56 a		SKLOP	89 %									
POVRŠINA (ha)		1,8		OMJER SMJESE	Bbor- 100 %									
GAZDINSKA KLASA		3210		HCVF tip	4a									
POLOŽAJ I STANIŠNE PRILIKE	EKSPOZICIJA	Jugozapadna		UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKA NA SASTOJINU	Stanišne prilike povoljno utječu na rast i razvoj sastojine. Potrebne mjere njege: sječa proredama i orezivanje grana i proreda (postupno: svakih 3-5 godina) u narednih 15 godina.									
	INKLINACIJA	40 %												
	NADMORSKA VISINA	1220 m – 1290 m												
	RELJEF	Jednolična jugozapadna padina.												
	TLO	Kiselo smede zemljište na agriološistima, ilovasto, siromašno fosforom ali bogato kalijem, dubina od 60 cm do 100 cm.												
	KLIMA	Planinska s malim utjecajem submediteranske klime, oko 1200 mm padalina godišnje.												
	HIDROGRAFSKE PRILIKE	U odsjeku „f“ postoje vodotoci, dva izvora, dva stalna vodotoka i jedan povremeni.												
	OSTALE PRILIKE	U blizini odsjeka obiteljska kuća (Ilijas Čičak) i moguće svojatanje površine (državno/privatno), ...												
SASTOJINSKE PRILIKE	VEGETACIJA	SLOJ DRVEĆA	B.bor (<i>Pinus sy.</i>)											
		SLOJ GRMLJA	Spomenute vrste drveća											
		PRIZEMNO RAŠČE	Kopitnjak (<i>Asarum euroaeum</i>), režuha (<i>Cardamine sp.</i>), šumarica (<i>Anemone nemorosa</i>), medvjedi luk (<i>Allium ursinum</i>)											
	KVALITETA SASTOJINE		Loša kvaliteta sastojine u tehničkom pogledu (faza letvenjaka)											
	STANJE POMLATKA		Pomladak je dosta kržljav i izostao u većem dijelu kulture zbog nedostatka svjetla.											
	OSTALI ŽIVI SVIJET		Lisica.											
	UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE		Nepoznato.											
	NEGATIVNI ČIMBENICI		BIOTSKI Antropogeni (nekontrolirano paljenje vatre i stare trave potencijalno vrlo opasni).											
FUNKCIJA SASTOJINE	ABIOTSKI	Snijeg, jaki južni vjetrovi praćeni kišom, ledena kiša.												
	OSTALO	Nepoznato.												
PREVIDENE AKTIVNOSTI	Prvenstveno zaštita od erozije. Sastojina ima zaštitnu ulogu od jakih sjevernih vjetrova za obiteljske kuće u neposrednoj blizini iste.													
	Orezivanje grana do visine od 2 metra. Proreda (ukloniti stabla koja svojim izgledom narušavaju izgled sastojine i stvoriti povoljne uvjete za pojavu travnate vegetacije, odnosno za početak procesa prirodnog pomlađivanja iste). Radove izvoditi isključivo animalom .													
PROCJENA MOGUĆNOSTI UGROŽAVANJA STANIŠTA	Predvidene aktivnosti neće negativno utjecati na stanište . Naprotiv, sve aktivnosti će samo ubrzati prirodnu obnovu sastojine (koja je jednodobna i čista :bijeli bor) jer će se razbiti sloj sirovog humusa stvoren od borovih iglica do kojih ne dopire sunčeva svjetlost. Za očekivati je da se prvo pojavi jagoda (F.vesca) nakon izvršenih radova.Radove proreda izvoditi postupno i u određenim vremenskim periodima (svakih 3-5 godina narednih 15-20 godina) kako se ne bi narušila stabilnost sastojine i staništa.													
OSTALE NAPOMENE	Prilikom planiranja i izvođenja radova obvezno kontaktirati vlasnike susjednih parcela kako bi se izbjegli nepotrebni sukobi i nesporazumi u svezi imovinsko pravnih odnosa.													

GOSPODARSKA JEDINICA		Kupres	TAKSACIJSKE ZNAČAJKE	BONITET	Buk.- IV, Pl.lis- III, Jel.-V							
ODJEL, ODSJEK		56 c		SKLOP	93,6 %							
POVRŠINA (ha)		40,8		OMJER SMJESE	Buk- 95 %, Pl.lis- 4 %, Jel.- 1 %							
GAZDINSKA KLASA		4104		HCVF tip	4a i 4b							
POLOŽAJ I STANIŠNE PRILIKE	EKSPozICIJA		UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKA NA SASTOJINU	Jugozapadna i sjeverozapadna	Sadašnje stanišne prilike odgovaraju razvoju bukve što je vidljivo iz omjera smjese.							
	INKLINACIJA			40 % - 65 %								
	NADMORSKA VISINA			1240 m – 1680 m								
	RELJEF		Vrlo strma prelomljena padina.									
	TLO		Kiselo smeđe zemljište na agrilošistima, ilovasto, siromašno fosforom ali bogato kalijem, dubina od (30 cm u gornjim dijelovima) 60 cm do 100 cm.									
	KLIMA		Planinska s malim utjecajem submediteranske klime, oko 1200 mm padalina godišnje.									
	HIDROGRAFSKE PRILIKE		Postoji jedan stalni vodotok (potok) koji izvire u gornjem dijelu ovog odsjeka. Razina vode u potoku oscilira ovisno o godišnjem dobu i količini oborina (kiše i snijega).Potok protječe kroz Begovo selo i uljeva se u Milač.									
	OSTALE PRILIKE		Odsjek se prostire na strmim padinama koje gledaju jedna u drugu (suprotnih ekspozicija) što je i dovelo do vrlo malih (gotovo nikavih) radova od strane šumarije Kupres –za sada.									
	SASTOJINSKE PRILIKE	VEGETACIJA	SLOJ DRVEĆA	Bukva (<i>Fagus sy.</i>), javor (<i>Acer pseudoplatanus</i>), jela (<i>Abies alba</i>)								
			SLOJ GRMLJA	Glog (<i>Crataegus monogyna</i>), zova (<i>Sambucus nigra</i>), lijeska (<i>Corilys avellana</i>), divlja jabuka (<i>Malus sylvestris</i>)								
			PRIZEMNO RAŠČE	Kopitnjak (<i>Asarum euroaeum</i>), režuha (<i>Cardamine sp.</i>), šumarica (<i>Anemone nemorosa</i>), medvjedi luk (<i>Allium ursinum</i>)								
		KVALITETA SASTOJINE		Sastojina je loša u tehničkom pogledu zbog velikog broja bukovih stabala na malom prostoru koja su lošeg fenotipa.								
		STANJE POMLATKA		Pomladak dosta kržljav i rijedak , neravnomjerno raspoređen zbog nedostatka svjetla (visok stupanj sklopa)								
		OSTALI ŽIVI SVIJET		Uglavnom lisica, rijetko vuk i medvjed (u prolazu).								
		UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE		Bekova ljubica (<i>Viola beckiana</i>), ljupka ljubica (<i>Viola elengantula</i>), đurđevak (<i>Convallaria majalis</i>), kačun (<i>Orchis sp.</i>),								
NEGATIVNI ČIMBENICI	BIOTSKI	Može se uočiti bukova crvena šiška (<i>Mikiola fagi</i>) na listu bukve iako ne narušava zdravstveno stanje sastojine ili pojedinih drveća.										
	ABIOTSKI	Snijeg, vjetar, rani i kasni mrazevi su česta pojava, izvale i prijelomi nakon obilnih kiša i leda praćenih jakim južnim, odnosno sjevernim vjetrovima.										
	OSTALO	Antropogeni – bespravne sjeće drveća i grmlja od strane čovjeka, samovoljno mijenjanje vodotoka i pravljenje kaptaža za vodu										
FUNKCIJA SASTOJINE	Zaštita – sastojina svojim stablima uvelike smanjuje mogućnost erozije na ovom strmom zemljištu (što je vidljivo na mjestima, mikrolokacijama, na kojima je izostala šuma ili je nekad davno posjećena). Sastojina ima zaštitnu ulogu od pojave snježnih lavina (naročito u gornjem dijelu odsjeka) Osigurava pitku vodu lokalnoj zajednici – izvor (pored toga što je na visini od oko 1550m n/m vrlo rijetko presušuje) . Sela Gornji i Donji Odžak se snabdijevaju pitkom vodom s spomenutog izvora. Razvoj planinskog (ruralnog) turizma : šetnja postajeći pješačkim stazama i razgledanje krajolika s širokim vidokrugom.											
PREDVIĐENE AKTIVNOSTI	Prioritet je izvršiti otvaranje odjela izgradnjom kamionskog puta s platoa zvanog Veliki Križ (serpentinama put podići granicom odsjeka d. i c. do prve velike čistine s koje bi se buduća cesta račvala jednim krakom prema Kupreškim vratima, a drugim prema Škrilji, odjel 58.) Dužina planirane ceste od V. Križa do račvanja na čistini iznosi oko 1000m i za istu je izrađen izvedbeni projekt. U drugoj fazi bi se pristupilo proredama na području cijelog odjela koje se obvezno moraju realizirati animalom u cilju zaštite i očuvanja stanišnih i sastojinskih prilika, kao i minimiziranja šteta na postojećim vodotocima.											
PROCJENA MOGUĆNOSTI UGROŽAVANJA STANIŠTA	Podizanje trase šumske ceste na željenu nadmorsku visinu obaviti će se uz pomoć većeg broja serpentina . Na trasi buduće šumske ceste obvezno će se na potrebitim mjestima ugraditi cjevasti propusti za vodu, a u cilju zaštite izgradene ceste od oborinskih voda na istoj će biti ugrađene drvene (ili kamene) procjednice od strane šumarije Kupres koja bi održavala cestu u vlastitoj režiji (građevinskim strojem s kojim raspolaže, Terex 970). Krakovi planirane ceste bi uglavnom pratili slojnice tako da će se izbjegći veliki usponi ili padovi trase puta. Procjena je da planirani radovi: građevinski – izgradnja šumske ceste, kao i šumsko-uzgojni u obliku proreda bukovih stabala neće ugroziti stanišne prilike. Naprotiv, otvaranjem odjela sigurno će se popraviti kako sastojinske prilike, a povećat će se i produktivnost staništa (povećanjem zapreminske prirasta po hektaru).											
OSTALI NAPOMENE	Pri izgradnji šumske ceste strogo voditi računa da se ne ugroze postojeći izvori i kaptaže za vodu lokalnom stanovništvu. Prilikom izgradnje planirane ceste koristiti informacije lokalnog stanovništva koje dobro poznaje teren, kao i položaj i pravac pružanja cjevovoda. Cesta bi bila multifunkcionalna i dostupna za korištenje svima koji prepoznavaju njen značaj (turizam, rekreacija, brdski biciklizam,jahanje, panoramsko snimanje,... , u suglasnosti sa šumarijom Kupres.											

GOSPODARSKA JEDINICA		Kupres	TAKSACIJSKE ZNAČAJKE	BONITET	Buk- IV, Pl.lis- III							
ODJEL, ODSJEK		56 d		SKLOP	92 %							
POVRŠINA (ha)		10,7		OMJER SMJESE	Buk.- 96 %, Pl.lis- 4 %							
GAZDINSKA KLASA		4104		HCVF tip	4a i 4b							
POLOŽAJ I STANIŠNE PRILIKE		EKSPOZICIJA	UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKA NA SASTOJINU	Sjeverozapadna	Stanišne prilike i sjeverozapadna ekspozicija povoljno utječu na rast i razvoj bukve u ovom odsjeku (što je vidljivo iz omjera smjese) – velik broj stabala po hektaru slabe tehničke kvalitete i malog prsnog promjera.							
		INKLINACIJA		40 % - 50 %								
		NADMORSKA VISINA		1250 m – 1610 m								
		RELJEF	Planinska s malim utjecajem submediteranske klime, oko 1200 mm padalina godišnje.	Strma sjeverozapadna padina.								
		TLO		Kiselo smede zemljište na agrilošistima, ilovasto, siromašno fosforom ali bogato kalijem, dubina od (30 cm u gornjim dijelovima) 60 cm do 100 cm.								
		KLIMA		HIDROGRAFSKE PRILIKE	Povremeni izvor u donjem dijelu odsjeka (iznad postojeće ceste, na granici sa odjelom 55f).							
		OSTALE PRILIKE		OSTALE PRILIKE	U gornjem dijelu odsjeka nalazi se neobrasla šumska čistina sposobna za pošumljavanje.							
		SASTOJINSKE PRILIKE	VEGETACIJA	SLOJ DRVEĆA	Bukva (<i>Fagus sy.</i>), javor (<i>Acer pseudoplatanus</i>)							
				SLOJ GRMLJA	Glog (<i>Crategus monogyna</i>), zova (<i>Sambucus nigra</i>), lijeska (<i>Corilys avellana</i>), divlja jabuka (<i>Malus sylvestris</i>), smrika (<i>Juniperus communis</i>)							
				PRIZEMNO RAŠČE	Kopitnjak (<i>Asarum euroaeum</i>), režuha (<i>Cardamine sp.</i>), šumarica (<i>Anemone nemorosa</i>), medvjedi luk (<i>Allium ursinum</i>), paprat							
			KVALITETA SASTOJINE	KVALITETA SASTOJINE	Loša kvaliteta sastojine u tehničkom pogledu (kržjava, kriva, malog prsnog promjera stabla bukve – osim dominantnih)							
				STANJE POMLATKA	Pomladak četinjača je izostao ili je kržljav zbog nedostatka svjetla.							
			OSTALI ŽIVI SVIJET	OSTALI ŽIVI SVIJET	Divlje životinje: lisica, vuk, medvjed							
				UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE	ljupka ljubica (<i>Viola elengantula</i>), kačun (<i>Orchis sp.</i>), đurdica (<i>Convallaria majalis</i>).							
NEGATIVNI ČIMBENICI	BIOTSKI	Može se uočiti bukova crvena šiška (<i>Mikiola fagi</i>) na listu bukve iako ne narušava zdravstveno stanje sastojine ili pojedinih drveća.										
	ABIOTSKI	Vjetar, rani i kasni mrazevi.										
	OSTALO	Čovjek – bespravna sječa bukve za ogrjev u kućanstvima (manjeg intenziteta).										
FUNKCIJA SASTOJINE	Zaštitna – od pojave erozija i snježnih lavina Zaštitna – od sjevernih vjetrova Krajobrazna – osobito u vrijeme jeseni kada se ističe svojim šarenilom boja.											
	PREDVIĐENE AKTIVNOSTI				Izgradnja šumske ceste (krak koji vodi od čistine u 56c. prema granici s odjelom 55f) postajećom šumskom stazom (kojom je nekada stoka gonjena iz polja na neobrasli dio Odžačkog stožera na ispašu) bez većeg loma trase šumske ceste. Nakon izgradnje šumske ceste pristup će se provođenju šumsko-uzgojnih radova kroz prorede (uklanjanje deformiranih stabala bukve i smanjivanje njihovog broja po jedinici površine). Radove izvoditi isključivo animalom u cilju zaštite dubećih stabala i izbjegavanja izljevanja ulja, goriva i maziva iz šumskih traktora. Prorede provoditi oprezno i s manjim intenzitetom sječe u prvim fazama rada. Ogrjevnim drvetom će se osigurati sigurna i pravovremena opskrba lokalnog stanovništva za zagrijavanje stambenih prostora istih.							
PROCJENA MOGUĆNOSTI UGROŽAVANJA STANIŠTA	Isto kao što je navedeno za odjel/odsjak 56c.											
OSTALE NAPOMENE	Isto kao što je navedeno za odjel/odsjak 56c.											

GOSPODARSKA JEDINICA		Kupres	TAKSACIJSKE ZNAČAJKE	BONITET	Buk.- IV, Ost.lis.- IV, Jel.- IV							
ODJEL, ODSJEK		57 a		SKLOP	87 %							
POVRŠINA (ha)		60,4		OMJER SMJESE	Buk.- 90 %, Ost.lis- 9 %, Jel.- 1 %							
GAZDINSKA KLASA		4104		HCVF tip	4a i 4b							
POLOŽAJ I STANIŠNE PRILIKE	EKSPozICIJA		UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKE NA SASTOJINU	Zapadna, sjeverozapadna, sjeveroistočna, jugoistočna	Pozitivno utječu na rast i razvoj bukve (koja dominira). Staništa su potencijalno dobra i za razvoj četinjača (smrća i jela) što je vidljivo iz pojedinačnih stabala koja dominiraju svojom visinom iznad bukove sastojine.							
	INKLINACIJA			30 % - 65 %								
	NADMORSKA VISINA			1240 m – 1680 m								
	RELJEF			Strma i višestruko prelomljena padina.								
	TLO			Kiselo smeđe zemljište na agrilošistima, ilovasto, siromašno fosforom ali bogato kalijem, dubina od (30 cm u gornjim dijelovima) 60 cm do 100 cm.								
	KLIMA			Planinska s malim utjecajem submediteranske klime, oko 1200 mm padalina godišnje.								
	HIDROGRAFSKE PRILIKE			Pločata vrla – stalni izvor vode, stalni potok Kraljevac. U odsjeku „b“ postoje još dva manja izvora.								
	OSTALE PRILIKE			Odjel je ljevkastog oblik u čijem se podnožju nalazi izgrađen hotel i drugi sadržaji unutar skicentra «Vrana-Stožer».								
SASTOJINSKE PRILIKE	VEGETACIJA	SLOJ DRVEĆA		Bukva (<i>Fagus sy.</i>), javor (<i>Acer pseudoplatanus</i>) i os.listeče								
		SLOJ GRMLJA		Glog (<i>Crategus monogyna</i>), zova (<i>Sambucus nigra</i>), lijeska (<i>Corilys avellana</i>), divlja jabuka (<i>Malus sylvestris</i>) smrka (<i>Juniperus communis</i>)								
		PRIZEMNO RAŠČE		Kopitnjak (<i>Asarum euroaeum</i>), režuha (<i>Cardamine sp.</i>), šumarica (<i>Anemone nemorosa</i>), medvjedi luk (<i>Allium ursinum</i>)								
	KVALITETA SASTOJINE			Loša sastojina u tehničkom pogledu, uglavnom se radi o stablima od kojih se mogu izraditi samo sortimenti ogrjeva.								
	STANJE POMLATKA			Pomladak izostao ili nerazvijen zbog nedostatka svjetla. Nerazgrađeni listinac onemogućava pojavu ponika četinjača čija su stabla fiziološki zrela i plodonose.								
	OSTALI ŽIVI SVIJET			Najčešće divlje životinje: lisica, vuk, ...								
	UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE			Bekova ljubica (<i>Viola beckiana</i>), ljupka ljubica (<i>Viola elengantula</i>), đurđica (<i>Convallaria majalis</i>), kačun (<i>Orchis sp.</i>)								
NEGATIVNI ČIMBENICI	BIOTSKI	Može se uočiti bukova crvena šiška (<i>Mikiola fagi</i>) na listu bukve iako ne narušava zdravstveno stanje sastojine ili pojedinih drveća.										
	ABIOTSKI	Snijeg, vjetar, rani i kasni mrazevi. Vjetroizvaze naročito u vrijeme obilnih kiša praćenih jakim južnim vjetrom.										
	OSTALO	Antropogeni – bespravne sječe i izgradnja »divljih kaptaža za vodu«.										
FUNKCIJA SASTOJINE	PREDVIĐENIE AKTIVNOSTI	Sastojina osigurava zadržavanje velikih količina vode u zemljištu te ne dolazi do presušivanja izvora Pločata vrla, a povremeno se pojavljuju i drugi izvori koji se slijevaju prema selu (Begovo selo). Sastojina ima i zaštitnu funkciju – sprečava pojavu erozije i spiranja zemljišta, a zaštita se ogleda i u sprečavanju nastanka snježnih lavina na ovom strmom i izlomljenom terenu.										
	PROCIJENA MOGUĆNOSTI UGROŽAVANJA STANIŠTA	Izgradnja kamionskog puta (desni krak iz odjela 57.) u cilju otvaranja ovog kao i susjednih odjela. Prije početka izgradnje kamionskog puta potrebno je izvršiti prosjecanje buduće trase puta (ukloniti sva stabla sa trase širine 5 m). Trasa kamionskog puta će pratiti slojnice koje se nalaze ispod Pločatih vrla čime se ista neće ugroziti. Prede u odjelu koji bi se bazirale na uklanjanju (u prvoj fazi) deformiranih stabala bukve i svodenje broja stabala po hektaru na broj koji bi osigurao prirodnu obnovu sastojine i stvaranje boljih životnih uvjeta za stabla koja ostaju u sastojini. Radove izvoditi isključivo animalom u cilju minimiziranja šteta koje se javljaju prilikom izvođenja ovih radova.										
OSTALE NAPOMENE	Planirati aktivnosti tehnologijom rada koja neće narušiti postojecu stanišne prilike. Sve radove koji se planiraju izvoditi u ovom odjelu detaljno planirati, organizirati i vršiti monitoring nad istim. Uporabom animala moguće štete će biti minimalne i neće imati dugoročno negativne posljedice za razvoj sastojine i staništa.											
	Prilikom izgradnje kamionskog puta koristiti informacije od lokalnog stanovništva kako bi se izbjeglo narušavanje ili kidanje cijevi za vodu kojim se selo osigurava s pitkom vodom. Po potrebi, konsultirati se sa lokalnim komunalnim poduzećem kada se radi o vodotocima i betonskim kaptažama za vodu. Na mjestima gdje postoji mogućnost da se pojavi povremeni potok obvezno ugraditi cjevaste propuste na trasi kamionskog puta. Put bi trebao biti multifunkcionalni i njegova izgradnja ima pored ekonomskog i socijalni značaj za sve žitelje Kupreške visoravni. Održavanje i brigu o putu vodila bi šumarija Kupres.											

GOSPODARSKA JEDINICA		Kupres	TAKSACIJSKE ZNACAJKE	BONITET	Buk.- III, Jel.- IV, Ost.lis- III		
ODJEL, ODSJEK		58 a		SKLOP	89 %		
POVRŠINA (ha)		41,1		OMJER SMJESE	Buk- 97 %, Jel.- 2 %, Ost.lis- 1 %		
GAZDINSKA KLASA		4104		HCVF tip	4a i 4b		
POLOŽAJ I STANIŠNE PRILIKE		EKSPOZICIJA	Zapadna i sjeverozapadna	UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKI NA SASTOJINU	Povoljno utječu na razvoj stabala bukve koja dominiraju u odsjeku. Također, stanišne prilike nisu zapreka za rast i razvoj stabala četinjača koja su rijetka i dominiraju iznad bukovih stabala.		
		INKLINACIJA	30 % - 75 %				
		NADMORSKA VISINA	1300 m - 1710 m				
		RELJEF	Vrlo strma prelomljena padina kroz koju prolazi skijaška staza i vučnica (žičara) za vertikalni transport skijaša od hotela do goleti na vrhu planine.				
		TLO	Kiselo smeđe zemljište na agrološistima, ilovasto, siromašno fosforom ali bogato kalijem, dubina od 30 - 60 cm ponegdje i do 100 cm.				
		KLIMA	Planinska s malim utjecajem submediteranske klime, oko 1200 mm padalina godišnje.				
		HIDROGRAFSKE PRILIKE	U odsjeku „b“ postoji izvor Šadinac.				
		OSTALE PRILIKE	Izgradnjom ski-centra došlo je do izgradnje dosta putova koji vode prema vrhu Stožera, ili pak prema skijaški stazi i stupovima vučnice (s cistine i Škrilje prema Suvom točilu).				
SASTOJINSKE PRILIKE		VEGETACIJA	SLOJ DRVEĆA	Bukva (<i>Fagus sy.</i>), javor (<i>Acer pseudoplatanus</i>) i os. listače			
			SLOJ GRMLJA	Spomenute vrste drveća			
			PRIZEMNO RAŠČE	Kopitnjak (<i>Asarum euroaeum</i>), režuha (<i>Cardamine sp.</i>), šumarica (<i>Anemone nemorosa</i>), medvjedi luk (<i>Allium ursinum</i>)			
		KVALITETA SASTOJINE		Loša sastojina u tehničkom pogledu, uglavnom se radi o stablima od kojih se mogu izraditi samo sortimenti ogrjeva.			
		STANJE POMLATKA		Pomladak zakržljao zbog nedostatka svjetla. Mogu se naći zastarćena jelova stabla.			
		OSTALI ŽIVI SVIJET		Najčešće divlje životinje: lisica, vuk, rijetko medvjed (u prolazu)			
NEGATIVNI ČIMBENICI		UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE		Ljupka ljubica (<i>Viola elengantula</i>)			
		BIOTSKI	Može se uočiti bukova crvena šiška (<i>Mikiola fagi</i>) na listu bukve iako ne narušava zdravstveno stanje sastojine ili pojedinih drveća.				
		ABIOTSKI	Snijeg, vjetar, rani i kasni mrazevi, kiša .				
FUNKCIJA SASTOJINE		OSTALO	Izgradnja skijaških staza prouzrokovala vodenu eroziju u gornjim dijelovima zbog izvršene čiste sječe. U Suvom točilu postoji mogućnost pojave snježnih lavina.				
		Zaštitna – zaštita od erozivnih procesa koji su vidljivi na površini s koje su čistom sječom uklonjena sva stabla (skijaški staze) i sprečavanje širenja procesa odnošenja zemljišta u neposrednom dodiru sa skijaškim stazama. Osiguravanje dovoljnih količina vode za izvore koji se javljaju u ovom odjelu. Zaštita stambenih i gospodarskih objekata od pojave klizišta koja su moguća s obzirom na položaj istih (u neposrednoj blizini sastojine)					
PREDVIĐENE AKTIVNOSTI		Šumsko-uzgojni radovi (prorede bukovih stabala) se planiraju uraditi kroz faze koje se vremenski biti periodične, manjeg intenziteta sječe i koje bi se isključivo radile uz pomoć animala. Radove planirati nakon što se otvori odjel izgradnjom kamionskog (šumskog) puta koji bi dolazio iz susjednog, 57. odjela. Trasa kamionskog puta mora proći kroz skijašku stazu i doći do cistine zvana Škrilje. Aktivnosti izgradnje, naročito preko skijaških staza, planirati i raditi nakon konsultacija i dogovora sa vlasnikom skijaške centra «Vrana-Stožer» u cilju izbjegavanja nepotrebnih sukoba ili nanošenja štete na postavljenim instalacijama za potrebe skijaške centra.					
PROCJENA MOGUĆNOSTI UGROŽAVANJA STANIŠTA		Planirane aktivnosti od strane šumarije Kupres ne smiju ni na koji način ugroziti postojeće stanišne prilike niti smije doći do ekstremnog narušavanja istih. Zbog toga je potrebno sve aktivnosti detaljno i stručno planirati u cilju očuvanja i poboljšanja stanišnih prilika u ovom odjelu. Šumsko-uzgojnim radovima uz uporabu animala stanišne prilike će se poboljšati za što bi indikator bio pojava ponika četinjača (koji trenutno nije prisutan). Za sve planirane aktivnosti potrebno je kroz kontrolne liste procjene utjecaja radova na okoliš identificirati, locirati i pratiti sve parametre koji bi bili ugroženi aktivnostima koje se planiraju provoditi. Kvalitetnim i stručnim monitoringom od strane šumarije Kupres, uz konsultacije sa stručnjacima i institucijama može se uraditi kvalitetna procjena koja će biti smjernica daljnjih aktivnosti u ovom odjelu.					
OSTALE NAPOMENE		Na prostoru kojim se proteže skijaški staz (Suvu točilo) izraženi su procesi erozije i spiranja i odnošenja zemljišta sa vidljivim dubokim brazdama koje su došle do matične podloge (stijene). Proces se širi iz godine u godinu i njegovo zastavljanje i usporavanje iziskuje veća ulaganja rada i novca. Izgradnja kaskada i usmjeravanje površinskih voda na jedan kraj skijaške staze (u odvodni kanal) u prvoj fazi bi usporilo ove procese narušavanja stanišnih prilika na skijaškim stazama. Čiste sječe se ne smiju provoditi u ovom odjelu jer se stvaraju mogućnosti pojave snježnih lavina koje bi bile s katastrofalnim posljedicama za objekte na putu kretanja iste.					

GOSPODARSKA JEDINICA		Kupres	TAKSACIJSKE ZNAČAJKE	BONITET	Buk.- III					
ODJEL, ODSJEK		59 a		SKLOP	93 %					
POVRŠINA (ha)		4,7		OMJER SMJESE	Buk.- 100 %					
GAZDINSKA KLASA		4104		HCVF tip	4b					
POLOCJAJ I STANIŠNE PRILIKE	EKSPozICIJA		Zapadna	UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKE NA SASTOJINU	Stanišne prilike povoljno utječu na bukvu (<i>Fages sylvistica</i>) koja se prirodno ovdje javila. Stanište je povoljno i za četinarske vrste drveća koje se javljaju u susjednom, 58. odjelu i potrebno ih je unijeti podsijavanjem sjemena jеле i smrče.					
	INKLINACIJA		50 % - 60 %							
	NADMORSKA VISINA		1250 m – 1410 m							
	RELJEF		Prelomljena padina.							
	TLO		Kiselo smeđe zemljište na agrilošistima, ilovasto, siromašno fosforom ali bogato kalijem, dubina od 30 - 60 cm.							
	KLIMA		Planinska s malim utjecajem submediteranske klime, oko 1200 mm padalina godišnje.							
	HIDROGRAFSKE PRILIKE		U podnožju odsjeka „b“ postoji izvor Ajdarevac, vrlo značajan kada je riječ o opskrbi vodom šireg područja Kupresa. U južnom dijelu istog odsjeka postoje 3 stalna izvora.							
SASTOJINSKE PRILIKE	OSTALE PRILIKE		Stanišne prilike su narušene prizemnim požarom koji je prošao kroz dio odsjeka (požar se prenio nakon paljenja stare trave na susjednim površinama).							
	VEGETACIJA	SLOJ DRVEĆA		Bukva (<i>Fagus sy.</i>)						
		SLOJ GRMLJA		Lijeska (<i>C.avellana</i>), šipak (<i>Rosa canina</i>),...						
		PRIZEMNO RAŠČE		Kopitnjak (<i>Asarum euroaeum</i>), režuha (<i>Cardamine sp.</i>), šumarica (<i>Anemone nemorosa</i>), medvjedi luk (<i>Allium ursinum</i>), malina (<i>Rubus idaeus</i>),						
	KVALITETA SASTOJINE			Sastojina sa stablima loših tehničkih svojstava (kriva, račvasta, malih visina, oštećenog pridanka od prizemnog požara).						
	STANJE POMLATKA			Na progalamu gušći bukovi izdanci i rijetko se javlja pomladak četinjača (jela).						
	OSTALI ŽIVI SVIJET			Divlje životinje: lisica, vuk,....						
NEGATIVNI ČIMBENICI	UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE		Ljupka ljubica (<i>Viola elengantula</i>), Kohova sirištara (<i>Gentiana acaulis</i>)							
	BIOTSKI	Nepoznato.								
	ABIOTSKI	Povećan utjecaj vodene erozije u vrijeme obilnih kiša .								
FUNKCIJA SASTOJINE	OSTALO	Čovjek – izazivanjem prizemnih požara na susjednim livadama koji se proširi na odsjek, bespravne sjeće od strane lokalnog stanovništva, pašarenje.								
	Zaštitna – štiti zemljište od procesa erozije i vrši upijanje velike količine vode u kišovitom periodu. Osigurava trajno s vodom izvorište Ajdarevac i istu pročišćava svojim korijenovim sustavom . Sprečava nastanak snježnih lavina na prostorima koji se nalaze iznad odsjeka									
PROCJENA MOGUĆNOSTI UGOŽAVANJA STANISTA	PREDVIĐENE AKTIVNOSTI	Šumsko-uzgojni radovi (pošumljavanje) u podnožju odsjeka su planirani i realizirani od strane šumarije Kupres tijekom 2010. godine kada je pošumljeno 8 hektara površine podesne za pošumljavanje. Prorede se planiraju samo u slučajevima sušenja stabala bukve zbog oštećenog pridanka tijekom požara. Ove radove izvoditi ručno ili uz pomoć animala .								
	Planirane aktivnosti i način njihove realizacije neće narušiti i ugroziti stanišne prilike. Naprotiv. Stanišni uvjeti najviše se ugrožavaju požarima koji sa susjednih livada mogu doći do ovog odsjeka. Pošumljavanjem će se u budućnosti osigurati sve funkcije ove sastojine.									
OSTALE NAPOMENE	U odsjeku „b“ veliki utjecaj vodene erozije što je vidljivo na terenu (iznad sela Goravci). Zabilježena je i pojавa klizišta ispod ove jaružne erozije koja je ugrozila stambene objekte u selu (Marko Radić zvani Šarkić). Kroz odsjek prolazi struja za ski-stazu (od betonske bandere prije s. Goravci je vođena podzemno kroz strojno iskopani kanal). Pašarenje je, unatoč upozorenjima od strne šumarije Kupres, često na području ovog odjela/odsjeka .									

GOSPODARSKA JEDINICA		Kupres	TAKSACIJSKE ZNAČAJKE	BONITET	Buk.- IV, Ost.lis. – IV	
ODJEL, ODSJEK		60 a		SKLOP	89 %	
POVRŠINA (ha)		3,9		OMJER SMJESE	Buk.- 91 %, Ost.- 9 %	
GAZDINSKA KLASA		4104		HCVF tip	4a i 4b	
POLOŽAJ I STANIŠNE PRILIKE	EKSPozICIJA		Sjeverozapadna		Pozitivno utječu na rast, razvoj i očuvanje postojeće sastojine. Šumsko-uzgojnim radovima (prorede) bi se poboljšala produktivna sposobnost staništa.	
	INKLINACIJA		50 % - 60 %			
	NADMORSKA VISINA		1350 m – 1470 m		UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKE NA SASTOJINU	
	RELJEF		Jednolična sjeverozapadna padina.			
	TLO		Kiselo smede zemljište na agrilošistima, ilovasto, siromašno fosforom ali bogato kalijem, dubina od 30 - 60 cm.		Planinska s malim utjecajem submediteranske klime, oko 1200 mm padalina godišnje.	
	KLIMA		U odsjeku „b“ postoji 4 stalna izvora vode. Obnovljena je jedna mlinica, na potoku su „nekad ne tako davno, bile 3-4 seoske mlinice (stradale u ratnim sukobima)			
	HIDROGRAFSKE PRILIKE		OSTALE PRILIKE		Nepoznato.	
	VEGETACIJA		SLOJ DRVEĆA	Bukva (<i>Fagus sy.</i>) i os.liščari		
SASTOJINSKE PRILIKE	SLOJ GRMLJA		Spomenute vrste drveća		Kopitnjak (<i>Asarum euroaeum</i>), režuha (<i>Cardamine sp.</i>), šumarica (<i>Anemone nemorosa</i>), medvjedi luk (<i>Allium ursinum</i>)	
	PRIZEMNO RAŠČE		KVALITETA SASTOJINE			
	STANJE POMLATKA		Loša kvaliteta sastojine u tehničkom pogledu (uglavnom se radi o ogrjevnom drvetu bukve)		Pomladak rijedak zbog trenutnog stupnja sklopa koji ne dopušta dovoljnim količinama svjetla dopiranje do tla.	
	OSTALI ŽIVI SVIJET		Divlje životinje: lisica, vuk,...			
	UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE		Ljupka ljubica (<i>Viola elengantula</i>), Kohova sirištara (<i>Gentiana acaulis</i>)		NEGATIVNI ČIMBENICI	
	BIOTSKI	Zanemariv				
	ABIOTSKI	Snijeg, vjetar, mrazevi, ledena kiša.				
FUNKCIJA SASTOJINE	OSTALO	Antropogeni – šumske krade bukovog drveta i požari.				
	PREDVIĐENIE AKTIVNOSTI	Zaštitna – sprečava pojavu erozija i klizišta na ovom strmom terenu. Osigurava vodom izvorišta koja se nalaze ispod samog odsjeka .			DETALJNO PLANIRANI RADOV	
	PROCJENA MOGUĆNOSTI UGOŽAVANJA STANIŠTA	Izgradnja traktorske vlake od postojećeg puta prema Stožeru do odsjeka u cilju provođenja šumsko-uzgojnih radova u odsjeku. Šumsko-uzgojni radovi (prorede manjeg intenzitet) u cilju poboljšanja stanišnih i sastojinskih prilika bez narušavanja postojećih stanišnih i sastojinskih prilika. Sve radove izvoditi ručno ili uz pomoć animala.				
OSTALE NAPOMENE		Detaljno planirani i organizirani radovi bez uporabe teških građevinskih strojeva kao i zglobovnih šumskih traktora i kontinuiran monitoring radova tijekom izvođenja istih pridonijet će minimiziranju mogućih šteta i negativnog utjecala radova što će biti praćeno kroz kontrolnu listu utjecaja radova i monitorig u sklopu HCVF šuma .				
		U odsjeku „b“ vidljiv je utjecaj vodene erozije (jaružna erozija) koju je šumarija Kupres pokušala usporiti pošumljavanjem istočne eksposicije u ovom odsjeku. Problemi u uspjehu pošumljavanja na ovoj površini vezani su isključivo zbog pašarenja na pošumljenim površinama lokalnog stanovništva. Unesene sadnice kao i postojeća vegetacija (prije svega smrka, <i>J.communis</i>) zasigurno će usporiti i zaustaviti erozivne procesa na mjestima gdje su oni u inicijalnoj fazi.				

GOSPODARSKA JEDINICA		Kupres	TAKSACIJSKE ZNACAJKE	BONITET	Buk.- III, Smr.- III			
ODJEL, ODSJEK		61 a		SKLOP	89 %			
POVRŠINA (ha)		38,1		OMJER SMJESE	Buk.- 96 %, Smr- 4 %			
GAZDINSKA KLASA		4104		HCVF tip	4b			
POLOŽAJ I STANIŠNE PRILIKE	EKSPozICIJA		Južna i jugozapadna		UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKE NA SASTOJINU	Povoljno utječe na rast i razvoj stabala bukve. Zbog nedostatka svjetlosti na tlu izostaje pomladak četinjača i stvara se sloj nerazgradivog lišća (osim na trasi dalekovoda koji prolazi kroz odsjek)		
	INKLINACIJA		30 % - 60 %					
	NADMORSKA VISINA		1410 m – 1700 m					
	RELJEF		Jednolična blago prelomljena padina.					
	TLO		Kiselo smeđe zemljište na agrilošistima, ilovasto, siromašno fosforom ali bogato kalijem, dubina od 30 - 60 cm.					
	KLIMA		Planinska s malim utjecajem submediteranske klime, oko 1200 mm padalina godišnje.					
	HIDROGRAFSKE PRILIKE		Postoji jedan stalni izvor koji se spušta prema s. Otinovci.					
	OSTALE PRILIKE		Ispod trase dalekovoda stanišne prilike su drugačije, zakorovljena malinom i kupinom, s mogućim procesima erozije.					
	SASTOJINSKE PRILIKE	VEGETACIJA	SLOJ DRVEĆA		Bukva (<i>Fagus sy.</i>) i smreka (<i>Picea abies</i>)			
			SLOJ GRMLJA		Spomenute vrste drveća			
			PRIZEMNO RAŠČE		Kopitnjak (<i>Asarum euroaeum</i>), režuha (<i>Cardamine sp.</i>), šumarica (<i>Anemone nemorosa</i>), medvjedi luk (<i>Allium ursinum</i>) i ostali			
		KVALITETA SASTOJINE			Loša kvaliteta sastojine u tehničkom pogledu. U uzgojnem pogledu panjača vrlo nepravilnih debala.			
		STANJE POMLATKA			Pomladak rijedak zbog velikog sklopa.			
		OSTALI ŽIVI SVIJET			Divlje životinje: lisica, vuk, medvjed,...			
		UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE			Ljupka ljubica (<i>Viola elengantula</i>)			
NEGATIVNI ČIMBENICI	BIOTSKI	Zanemariv utjecaj.						
	ABIOTSKI	Snjeg, vjetar, mrazevi, ledena kiša						
	OSTALO	Antropogeni – devastacija od strane čovjeka šumskim kradama bukve.						
PREVIDENE AKTIVNOSTI	FUNKCIJA SASTOJINE	Zaštitna – sprečava pojavu erozija i klizišta na ovom strmom terenu. Osigurava vodom izvorišta koja se nalaze ispod samog odsjeka . Zaštita dalekovoda od vjetra.						
		Izgradnja kamionskog puta koji bi bio nastavak puta iz susjednog, 58. odjela već postojećom trasom traktorske vlake koja je izgrađena nekada davno od strane šumarije Kupres (sredinom Kleka). Šumsko-uzgojni radovi (prorede manjeg intenziteta) u cilju poboljšanja stanišnih i sastojinskih prilika bez narušavanja postojećih stanišnih i sastojinskih prilika. Sve radove izvoditi ručno ili uz pomoć animala						
PROCIJENA MOGUĆNOSTI UGROŽAVANJA STANIŠTA		Detaljno planirani i organizirani radovi bez uporabe teških gradevinskih strojeva (osim za probijanje trase kamionskog puta) kao i zglobnih šumskih traktora i kontinuiran monitoring radova tijekom izvođenja istih pridonijet će minimiziranju mogućih šteta i negativnog utjecala radova što će biti praćeno kroz kontrolnu listu utjecaja radova i monitorig u sklopu HCVF šuma .						
OSTALE NAPOMENE		Prilikom planiranja i izvođenja radova koristiti informacije lokalnog stanovništva kako bi se izbjegli nepotrebni nesporazumi ili narušavanje imovinsko-pravnih prilika. Također, neophodno potrebita je suradnja i razmjena informacija za „Elektro – Kupres“ jer kroz odsjek prolazi 110KW dalekovod kojim se općina Kupres osigurava električnom energijom iz smjera Bugojna.						

GOSPODARSKA JEDINICA		Kupres	TAKSACIJSKE ZNACAJKE	BONITET	Buk.- IV, Ost.lis- III			
ODJEL, ODSJEK		62 a		SKLOP	91,7 %			
POVRŠINA (ha)		37,1		OMJER SMJESE	Buk.- 92 %, Ost.lis.- 8 %			
GAZDINSKA KLASA		4104		HCVF tip	4a i 4b			
POLOŽAJ I STANIŠNE PRILIKE	EKSPozICIJA		Jugozapadna i sjeverozapadna		UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKA NA SASTOJINU	Povoljno utječe na rast i razvoj stabala bukve. Zbog nedostatka svjetlosti na tlu izostaje pomladak četinjača i stvara se sloj nerazgradivog lišća. Na progala (prema odjelu 61.) dominira orlovska paprat.		
	INKLINACIJA		30 % - 80 %					
	NADMORSKA VISINA		1270 m – 1600 m					
	RELJEF		Višestruko prelomljena strma padina.					
	TLO		Kiselo smeđe zemljište na agrilošistima, ilovasto, siromašno fosforom ali bogato kalijem, dubina od 30 - 60 cm.					
	KLIMA		Planinska s malim utjecajem submediteranske klime, oko 1200 mm padalina godišnje.					
	HIDROGRAFSKE PRILIKE		U odsjeku „a“, evidentirano je 7, a u odsjeku „b“ 6 stalnih izvora vode. Dakle, ukupno 13 stalnih izvora vode.					
	OSTALE PRILIKE		Jugoistočna padina odsjeka neobrasla, zastupnjela smrika (<i>J.communis</i>) i orlovska paprat. Potencijal staništa neiskorišten zbog zakoravljenosti.					
	SASTOJINSKE PRILIKE	VEGETACIJA	SLOJ DRVEĆA		Bukva (<i>Fagus sy.</i>) i os.liščari			
			SLOJ GRMLJA		Lijeska (<i>C.avellana</i>), šipak (<i>Rosa canina</i>), jasika (<i>Populus sp.</i>)			
			PRIZEMNO RAŠČE		Kopitnjak (<i>Asarum euroaeum</i>), režuha (<i>Cardamine sp.</i>), šumarica (<i>Anemone nemorosa</i>), medvjedi luk (<i>Allium ursinum</i>)			
		KVALITETA SASTOJINE			Sastojina loše do srednje kvalitete u tehničkom pogledu.			
		STANJE POMLATKA			Rijedak, na pojedinim mjestima zastarčen i zakržljan.			
		OSTALI ŽIVI SVIJET			Divlje životinje: lisica, vuk, medvjed,...			
		UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE			Ljupka ljubica (<i>Viola elengantula</i>)			
	NEGATIVNI ČIMBENICI	BIOTSKI	Zanemariv utjecaj					
		ABIOTSKI	Snijeg, vjetar, mrazevi, ledena kiša					
		OSTALO	Antropogeni – devastacija od strane čovjeka kroz šumske krađe i nekontrolirane požare.					
FUNKCIJA SASTOJINE	Zaštitna – sprečava pojavu erozije i klizišta na ovom strmom terenu. Osigurava vodom izvorišta koja se nalaze u samom odsjeku i koja su izdašna tijekom cijele godine. Zaštita naselja od jakih sjevernih vjetrova.							
	PREDVJEDENE AKTIVNOSTI	Izgradnja kamionskog puta koji bi bio nastavak puta iz susjednog, 61. odjela prateći slojnice i bez naglih padova i uspona trase puta. Šumsko-uzgojni radovi (prorede manjeg intenziteta) u cilju poboljšanja stanišnih i sastojinskih prilika bez narušavanja postojećih stanišnih i sastojinskih prilika. Sve radove izvoditi ručno ili uz pomoć animala. Uređenje postojećih izvorišta u blizini trase kamionskog puta u cilju dostupnosti istih prolaznicima, divljači i njihovo čišćenje i evidentiranje izdašnosti istih kroz monitoring HCVF šuma.						
PROCJENA MOGUĆNOSTI UGROŽAVANJA STANISTA	Detaljno planirani i organizirani radovi bez uporabe teških građevinskih strojeva (osim za probijanje trase kamionskog puta) kao i zglobnih šumskih traktora i kontinuiran monitoring radova tijekom izvođenja istih pridonijet će minimiziranju mogućih šteta i negativnog utjecala radova što će biti praćeno kroz kontrolnu listu utjecaja radova i monitorig u sklopu HCVF šuma.							
OSTALE NAPOMENE	Lokalno stanovništvo je nekada davno u odsjeku, s lokacije zvane Vratolom, koristilo kamen za izgradnju stambenih objekata. Lokacija je zapuštena i ne koristi se danas. Sve korisne informacije od lokalnog stanovništva provjeriti na terenu i iste, prema procjeni, koristiti prilikom planiranja svih radova koje šumarija Kupres bude planirala u konkretnom odjelu/odsjeku..							

GOSPODARSKA JEDINICA		Kupres	TAKSACIJSKE ZNACAJKE	BONITET	Smr.- IV, Jel.- III, Buk.- V					
ODJEL, ODSJEK		63 a		SKLOP	83 %					
POVRŠINA (ha)		15,1		OMJER SMJESE	Smr.- 71 %, Jel.- 26 %, Buk. - 3 %					
GAZDINSKA KLASA		1221		HCVF tip	4b					
POLOŽAJ I STANIŠNE PRILIKE	EKSPozICIJA		Južna	UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKE NA SASTOJINU	Povoljno utječe na rast i razvoj stabala jele i smreke . Zbog nedostatka svjetlosti na tlu izostaje pomladak četinjača i stvara se sloj sirovog humusa. Na progalamu (prema odjelu i stazama vidljiv pomladak četinjača).					
	INKLINACIJA		45 % - 60 %							
	NADMORSKA VISINA		1200 m – 1470 m							
	RELJEF		Južna, više-manje jednolična padina.							
	TLO		Ilimerizirano zemljište na glaukonitskom tufu dubina od 60 - 100 cm.							
	KLIMA		Planinska, oko 1200 mm padalina godišnje.							
	HIDROGRAFSKE PRILIKE		Postoje 2 izvora vode.							
	OSTALE PRILIKE		Nepoznato.							
	SASTOJINSKE PRILIKE	VEGETACIJA	SLOJ DRVEĆA	Smreka (<i>Picea abies</i>), jela (<i>Abies alba</i>) i bukva (<i>Fagus sy.</i>)						
NEGATIVNI ČIMBENICI			SLOJ GRMLJA	Lijeska (<i>C.avellana</i>), šipak (<i>Rosa canina</i>), jasika (<i>Populus sp.</i>), zova (<i>S.nigra</i>),...						
			PRIZEMNO RAŠCE	Kopitnjak (<i>Asarum euroaeum</i>), režuha (<i>Cardamine sp.</i>), šumarica (<i>Anemone nemorosa</i>), presličica (<i>Muscari comosum</i>) i drugi.						
KVALITETA SASTOJINE		Srednje kvalitetna sastojina u tehničkom pogledu (zbog izostanka redovnih sjeća u proteklom periodu)								
STANJE POMLATKA		Na pojedinim mjestima vrlo izražen, gust.								
OSTALI ŽIVI SVIJET		Uglavnom divlje životinje: vuk, lisica, medvjed, djetlič,..								
UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE		Ljupka ljubica (<i>Viola elengantula</i>), kačun (<i>Orchis sp.</i>),								
FUNKCIJA SASTOJINE	BIOTSKI			Smrekov potkornjak (<i>Ips typographus</i>).						
	ABIOTSKI			Snijeg, vjetar, ledena kiša						
	OSTALO			Nepoznato						
PREDVIĐENE AKTIVNOSTI	FUNKCIJA SASTOJINE						Zaštitna – sprečava pojavu erozije i klizišta na ovom strmom terenu. Osigurava vodom izvorišta koja se nalaze u samom odsjeku i koja su izdašna tijekom cijele godine. Zaštita vikend naselja od jakih sjevernih vjetrova.			
							Izgradnja kamionskog puta koji bi bio nastavak puta iz susjednog, 62. odjela prateći slojnice i bez naglih padova i uspona trase puta. Redovna sjeća stabala četinjača manjeg intenziteta sjeće u cilju poboljšanja stanišnih i sastojinskih prilika bez narušavanja postojećih stanišnih i sastojinskih prilika. Sve radove izvoditi ručno ili uz pomoć animala, uz maksimalni oprez jer je odsjek izložen direktnom udaru jakih južnih vjetrova koji su vrlo opasni ukoliko sa sobom donose obilne kiše (pojava vjetroizvala) Uređenje postojećih izvorišta blizini trase kamionskog puta u cilju dostupnosti istih prolaznicima, divljači i njihovo čišćenje i evidentiranje izdašnosti istih kroz monitoring HCVF šuma.			
	PROCJENA MOGUĆNOSTI UGROŽAVANJA STANIŠTA						Detaljno planirani i organizirani radovi bez uporabe teških gradevinskih strojeva (osim za probijanje trase kamionskog puta) kao i zglobnih šumskih traktora i kontinuiran monitoring radova tijekom izvođenja istih pridonijet će minimiziranju mogućih šteta i negativnog utjecala radova što će biti praćeno kroz kontrolnu listu utjecaja radova i monitorig u sklopu HCVF šuma.			
OSTALE NAPOMENE	Sve korisne informacije od lokalnog stanovništva provjeriti na terenu i iste, prema procjeni, koristiti prilikom planiranja svih radova koje šumarija Kupres bude planirala u konkretnom odjelu/odsjeku. Prikupiti pouzdane informacije o mogućnosti da se na određenim (gornjim dijelovima) odsjeka, oko Viljićevca, ne nalaze minsko-eksplozivna sredstva iz proteklog rata u cilju sigurnog obavljanja planiranih aktivnosti.									

GOSPODARSKA JEDINICA		Kupres	TAKSACIJSKE ZNACAJKE	BONITET	Buk. – IV, Ost.lis.- III									
ODJEL, ODSJEK		63 b		SKLOP	86 %									
POVRŠINA (ha)		21,1		OMJER SMJESE	Buk- 98 %, Ost.lis.- 2 %									
GAZDINSKA KLASA		4104		HCVF tip	4b									
POLOŽAJ I STANIŠNE PRILIKE	EKSPozICIJA		UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKE NA SASTOJINU	Južna, jugozapadna i zapadna										
	INKLINACIJA			30 % - 50 %										
	NADMORSKA VISINA			1320 m – 1570 m										
	RELJEF		Blago preolmljena više-manje jednolična padina.											
	TLO		Ilimerizirano zemljишte na glaukonitskom tufu dubina od 30 - 60 cm.											
	KLIMA		Planinska s malim utjecajem submediteranske klime, oko 1200 mm padalina godišnje.											
	HIDROGRAFSKE PRILIKE		Nema											
	OSTALE PRILIKE		Požari koji dolaze sa susjednih livada mogu narušiti stanišne prilike i pridonijeti pojavi procesa erozije na terenima koji su ekstremnog nagiba.											
	SASTOJINSKE PRILIKE	VEGETACIJA	SLOJ DRVEĆA	Bukva (<i>Fagus sy.</i>) i os.liščari										
			SLOJ GRMLJA	Lijeska (<i>Cavellana</i>), šipak (<i>Rosa canina</i>), jasika (<i>Populus sp.</i>), zova (<i>S.nigra</i>),...										
			PRIZEMNO RAŠČE	Kopitnjak (<i>Asarum euroaeum</i>), režuha (<i>Cardamine sp.</i>), šumarica (<i>Anemone nemorosa</i>), medvjedi luk (<i>Allium ursinum</i>)										
		KVALITETA SASTOJINE		Stabla nekvalitetna u tehničkom smislu:kratka, kriva, račvasta. Uglavnom se iz istih može izraditi bukovo ogrjevno drvo.										
		STANJE POMLATKA		Nedovoljno zastupljen i nema prirodnog obnavljanja i podmladivanja sastojine zbog nedostatka svjetla na tlu ili zakoravljenosti na čistinama.										
		OSTALI ŽIVI SVIJET		Uglavnom divlje životinje: lisica, vuk, medvjed, divlja svinja,...										
		UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE		Ljupka ljubica (<i>Viola elengantula</i>)										
	NEGATIVNI ČIMBENICI	BIOTSKI	Nepoznato											
		ABIOTSKI	Jaki južni vjetrovi praćeni s dosta padalina (naročito kiše), snijeg i ledana kiša.											
		OSTALO	Antropogeni – ilegalne sjeće od strane pojedinaca (šumske krade) bukovog drveta i paljenje stare trave na susjednim, nižim, livadama i privatnim parcelama.											
PREVIDENE AKTIVNOSTI	FUNKCIJA SASTOJINE	Zaštita – sprečava pojavu erozija i klizišta na ovom strmom terenu. Osigurava vodom izvorišta koja se nalaze u susjednim odjelima. Zaštita naselja od jakih sjevernih vjetrova.												
		Izgradnja kamionskog puta koji bi bio nastavak puta iz susjednog, 62. odjela prateći slojnice i bez naglih padova i uspona trase puta. Šumsko-uzgojni radovi (prorede bukove sastojine) manjeg intenziteta sjeće u cilju poboljšanja stanišnih i sastojinskih prilika bez narušavanja postojećih stanišnih i sastojinskih prilika. Sve radove izvoditi ručno ili uz pomoć animala, uz maksimalni oprez i praćenje utjecaja istih na prilike staništa i same sastojine. Monitoring utjecaja radova kroz kontrolnu listu, obrada i analiza prikupljenih podataka te poduzimanje konkretnih aktivnosti nakon stručne analize istih u ovom odsjeku kao i svim ostalim odsjecima/odjelima koji su u kategoriji HCVF šuma.												
PROCJENA MOGUĆNOSTI UGROŽAVANJA STANIŠTA	Detaljno planirani i organizirani radovi bez uporabe teških građevinskih strojeva (osim za probijanje trase kamionskog puta) kao i zglobovnih šumskih traktora i kontinuiran monitoring radova tijekom izvođenja istih pridonijet će minimiziranju mogućih šteta i negativnog utjecala radova što će biti praćeno kroz kontrolnu listu utjecaja radova i monitorig u sklopu HCVF šuma.													
OSTALE NAPOMENE	Sve podatke iz ranijeg poslovanja šumarije Kupres kao i korisne informacije od lokalnog stanovništva provjeriti na terenu i iste, prema procjeni, koristiti prilikom planiranja svih radova koje šumarija Kupres bude planirala u konkretnom odjelu/odsjeku. Prikupiti pouzdane informacije o mogućnosti da se na određenim (gornjim dijelovima) odsjeka, oko Viljićevca i gornjeg dijela odsjeka ne nalaze minsko-eksplozivna sredstva iz proteklog rata u cilju sigurnog obavljanja planiranih aktivnosti.													

GOSPODARSKA JEDINICA		Kupres	TAKSACIJSKE ZNACAJKE	BONITET	Buk.- V, Pl.lis.- 2 %							
ODJEL, ODSJEK		42 a		SKLOP	91,2 %							
POVRŠINA (ha)		28,3		OMJER SMJESE	Buk- 98 %, Pl.list.- 2 %							
GAZDINSKA KLASA		4105m		HCVF tip	4b							
POLOŽAJ I STANIŠNE PRILIKE	EKSPozICIJA		Istočna, jugoistočna i jugozapadna	UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKE NA SASTOJINU	Povoljno utječu na rast i razvoj bukve , a također i na rast bijelog bora koji se javlja sporadično ili u manjim skupinama.							
	INKLINACIJA		50 % - 60 %									
	NADMORSKA VISINA		1420 m – 1690 m									
	RELJEF		Izlomljena i dosta strma padina									
	TLO		Rendzina na saharoidnom (kristalastom) dolomitu (14-14)									
	KLIMA		Planinska s malim utjecajem submediteranske klime, oko 1200 mm padalina godišnje									
	HIDROGRAFSKE PRILIKE		Nema									
	OSTALE PRILIKE		Sigurna zagadenost dijela površine minsko-eksplozivnim sredstvima.									
	SASTOJINSKE PRILIKE	VEGETACIJA	SLOJ DRVEĆA	Bukva (<i>Fagus sy.</i>) i javor (<i>Acer pseudoplatanus</i>)								
			SLOJ GRMLJA	Spomenute vrste drveća								
			PRIZEMNO RAŠCE	Bahornica (<i>Circea lutetiana</i>), lazarkinja (<i>Asperula odorata</i>), kamenjarka (<i>Saxifraga rotundifolia</i>)								
		KVALITETA SASTOJINE		Nekvalitetna: stabla bukve u znatnoj mjeri kržljava, nepravilna, račvasta. Ogrjevno drvo.								
		STANJE POMLATKA		Rijedak i zastrčen.								
		OSTALI ŽIVI SVIJET		Divlje životinje : lisica, vuk, divlja svinja.								
		UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE		Srčanik (<i>Gentiana lutea</i>)								
NEGATIVNI ČIMBENICI	BIOTSKI	Nepoznato										
	ABIOTSKI	Jaki južni vjetrovi, kasni mrazevi, ledena kiša										
	OSTALO	Antropogeni – čovjek, paljenje stare trave na livadama u podnožju odjela .										
FUNKCIJA SASTOJINE	Sastojina ima prvenstveno funkciju zaštite zemljišta od pojave erozije kao i usporavanje istih koji se mogu u manjoj mjeri zamijetiti na terenu. Sastojina smanjuje mogućnost pojave snježnih lavina .											
	PREDVJEDENE AKTIVNOSTI	Ograničeni šumsko-uzgojni radovi na dijelovima za koje se ne sumnja da su rizični po radnike (mine) kroz radove proreda . Izgradnja protupožarnog puta u podnožju ovog odjela u cilju sprečavanja širenja eventualnih požara tijekom paljenja stare trave od strane neodgovornih pojedinaca. Izrada projekata za deminiranje u suradnji sa Upravom ŠGD-a sukladno planovima i mogućnostima poduzeća										
PROCJENA MOGUĆNOSTI UGROŽAVANJA STANISTA	Procjenu vršiti tijekom planiranja, a koristiti i dosadašnja iskustva u radu šumarije Kupres, kao i informacije od lokalnog stanovništva koje poznaće ovaj teren. Kroz redovni monitoring HCVF šuma vršiti prikupljanje interesantnih podataka, iste analizirati i rezultate analize ugraditi u sve planirane aktivnosti . U radu koristiti kontrolu listu utjecaja radova na stanje okoliša.											
OSTALE NAPOMENE	Ograničavajući čimbenik svih budućih aktivnosti (u narednim uredajnim periodima) koje se planiraju raditi na ovom terenu velika opasnost po život radnika zbog zaostalih minsko-eksplozivnih sredstava za koje se (ne)zna. Prioritet je zaštita sastojine od požara .											

GOSPODARSKA JEDINICA		Kupres	TAKSACIJSKE ZNACAJKE	BONITET	Buk.- V, Smr.- V					
ODJEL, ODSJEK		43 b		SKLOP	75 %					
POVRŠINA (ha)		44,0		OMJER SMJESE	Buk.- 87 %, Smr.- 13 %					
GAZDINSKA KLASA		4105m		HCVF tip	4b					
POLOŽAJ I STANIŠNE PRILIKE	EKSPozICIJA		UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKE NA SASTOJINU	Južna, jugoistočna i jugozapadna	Povoljno utječu na rast i razvoj postojeće sastojine uz mogućnost da se produktivnost zemljišta poveća proredama sastojine.					
	INKLINACIJA			(10 %) 45 % - 50 %						
	NADMORSKA VISINA			1390 m – 1730 m						
	RELJEF		Dosta izlomljena padina. U gornjem dijelu blažeg nagiba.							
	TLO		Rendzina na saharoidnom (kristalastom) dolomitu (14-14)							
	KLIMA		Planinska s malim utjecajem submediteranske klime, oko 1200 mm padalina godišnje							
	HIDROGRAFSKE PRILIKE		Blizu granice odsjeka postoji jedno vrilo koje se zove „Široko vrilo“ koje zna presušiti tijekom ljetnih mjeseci.							
	OSTALE PRILIKE		Odsjek je ljevkastog oblika.							
	SASTOJINSKE PRILIKE	VEGETACIJA	SLOJ DRVEĆA	Bukva (<i>Fagus sy.</i>) i smreka (<i>Picea abies</i>)						
			SLOJ GRMLJA	Spomenute vrste drveća						
			PRIZEMNO RAŠČE	Bahornica (<i>Circea lutetiana</i>), lazarkinja (<i>Asperula odorata</i>), kamenjarka (<i>Saxifraga rotundifolia</i>)						
		KVALITETA SASTOJINE		Sastojina nekvalitetna zbog odlika stabala: kratka, račvasta, kriva, ..						
		STANJE POMLATKA		Rijedak i kržljav (zbog zastarčenosti). Na šumskim čistinama u manjim grupama se javlja pomladak četinjača.						
		OSTALI ŽIVI SVIJET		Uglavnom divlje životinje: lisica, divlja svinja, medvjed.						
		UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE		Srčanik (<i>Gentiana lutea</i>), svjetlolisna udovčica (<i>Scabiosa leucophylla</i>), divokoza (<i>Rupicapra rupicapra</i>)						
	NEGATIVNI ČIMBENICI	BIOTSKI	Nepoznato							
		ABIOTSKI	Jaki sjeverni i južni vjetrovi, kasni i rani mrazevi, ledena kiša.							
		OSTALO	Antropogeni – čovjek (ukoliko vrši paljenje stare trave na livadama u podnožju odjela)							
FUNKCIJA SASTOJINE	Sastojina ima prvenstveno funkciju zaštite zemljišta od pojave erozije kao i usporavanje istih koji se mogu u manjoj mjeri zamijetiti na terenu. Sastojina smanjuje mogućnost pojave snježnih lavina .									
	Ograničeni šumsko-uzgojni radovi na dijelovima za koje se ne sumnja da su rizični po radnike (mine) kroz radove proreda . Izgradnja protupožarnog puta u podnožju ovog odjela u cilju sprečavanja širenja eventualnih prizemnih požara tijekom paljenja stare trave od strane neodgovornih pojedinaca. Izgradnja prilaznog puta do obnovljene kapelice Sv. Ive koja se nalazi u podnožju ovog odsjeka ukoliko sigurnosni uvjeti to dopuštaju. Izrada projekata za deminiranje u suradnji sa Upravom ŠGD-a sukladno planovima i mogućnostima poduzeća									
PROCJENA MOGUĆNOSTI UGROŽAVANJA STANIŠTA	Procjenu vršiti tijekom planiranja, a koristiti i dosadašnja iskustva u radu šumarije Kupres, kao i informacije od lokalnog stanovništva koje poznaje ovaj teren. Kroz redovni monitoring HCVF šuma vršiti prikupljanje interesantnih podataka, iste analizirati i rezultate analize ugraditi u sve planirane aktivnosti . U radu koristiti kontrolu listu utjecaja radova na stanje okoliša.									
OSTALE NAPOMENE	Ograničavajući čimbenik svih budućih aktivnosti (u narednim uređajnim periodima) koje se planiraju raditi na ovom terenu velika opasnost po život radnika zbog zaostalih minsko-eksplozivnih sredstava za koje se (ne)zna. Prioritet je zaštita sastojine od požara , kao i izgradnja prilaznog puta do kapelice Sv. Ive čime se uvelike povećava sigurnost odjela od požara.									

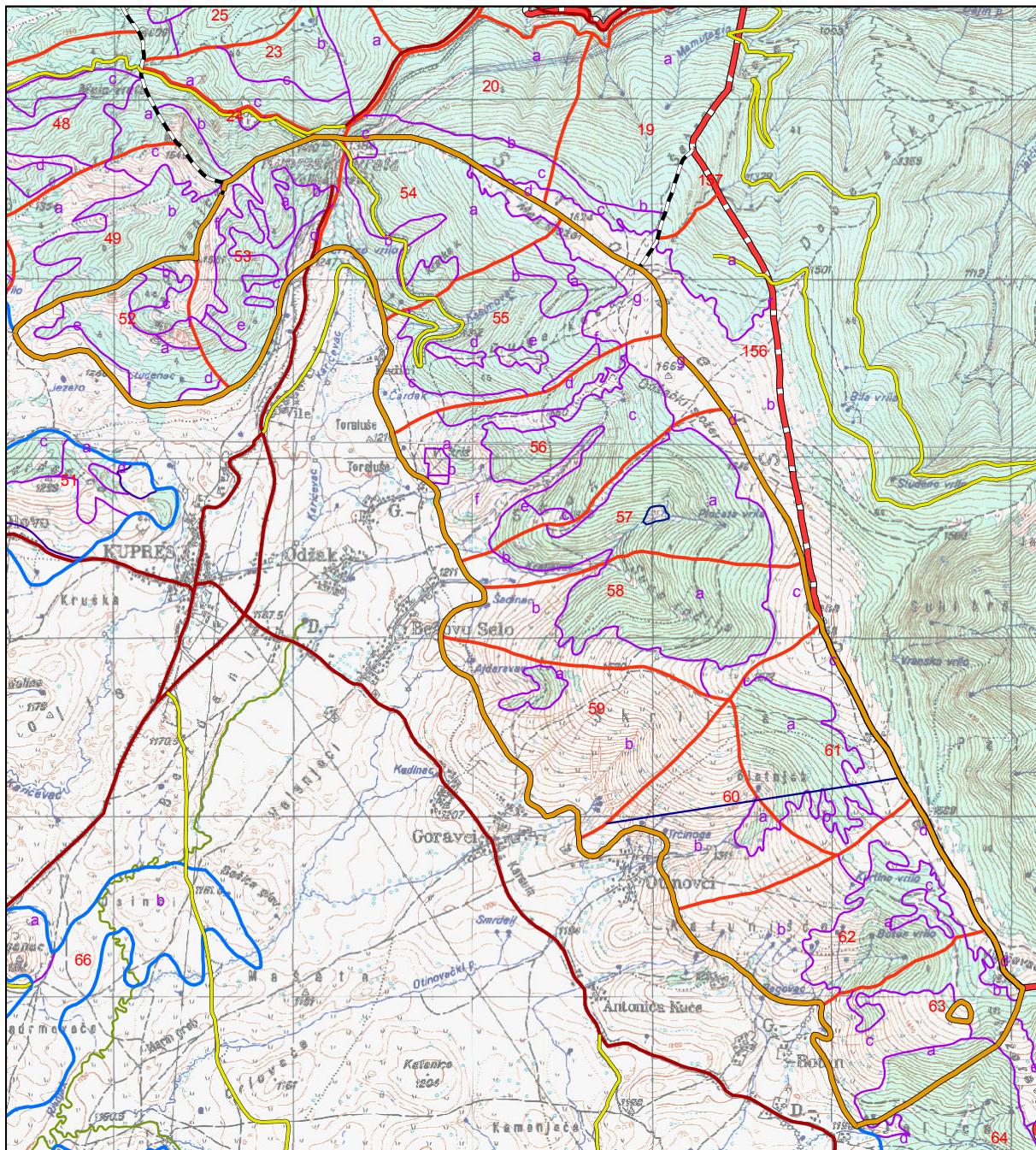
GOSPODARSKA JEDINICA		Kupres	TAKSACIJSKE ZNACAJKE	BONITET	C.bor- III, Smr.- III, B.bor IV					
ODJEL, ODSJEK		52 a		SKLOP	83 %					
POVRŠINA (ha)		28,0		OMJER SMJESE	C.bor- 72 %, Smr.- 17 %, B.bor- 11 %					
GAZDINSKA KLASA		3210		HCVF tip	4a i 4b					
POLOŽAJ I STANIŠNE PRILIKE	EKSPozICIJA		UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKE NA SASTOJINU	Južna, jugozapadna	Pozitivno utječu na rast i razvoj sastojine koja je podignuta sadnjom sadnica u brazde duž slojnica.					
	INKLINACIJA			10 % - 30 % (50 %)	Produktivnost staništa se može povećati manjim a češćim šumsko-uzgojnim radovima.					
	NADMORSKA VISINA			1260 m – 1450 m						
	RELJEF		Blaga do srednje strma padina, vidljivi recentni procesi mehaničkog i korozivnog raspada stijena.							
	TLO		Organomineralna crnica, plitka do srednje duboka.							
	KLIMA		Planinska s malim utjecajem submediteranske klime, oko 1200 mm padalina godišnje							
	HIDROGRAFSKE PRILIKE		Postoje dva manja izvora vode.							
	OSTALE PRILIKE		Na neobraslim i strmim površinama stanišne prilike su narušene i javlja se klizište.							
	SASTOJINSKE PRILIKE	VEGETACIJA	SLOJ DRVEĆA	Crni bor (<i>Pinus nigra</i>), smreka (<i>Picea abies</i>) i b.bor (<i>Pinus sy.</i>)						
			SLOJ GRMLJA	Lijeska (<i>C.avellana</i>), Glog (<i>C.monogina</i>), divlja jabuka (<i>M.sylvestris</i>),...						
			PRIZEMNO RAŠCE	Borovnica (<i>Vaccinium myrtillus</i>), malina (<i>R.ideaus</i>), divlja jagoda, kupina, ...						
		KVALITETA SASTOJINE		Jednodobna sastojina sa stablima koja trenutno nemaju tehničku vrijednost (celulozno i ogrjevno drvo).						
		STANJE POMLATKA		Sporadičan i samo na šumskim progalam (zbog trenutnog stupnja sklopa koji je nepovoljan za pojavu pomlatka)						
		OSTALI ŽIVI SVIJET		Uglavnom divlje životinje: lisica, vuk, medvjed, gavran, djetlić,..						
		UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE		Mukinjica (<i>Sorbus chamaemespilla</i>), alpska zvončica (<i>Soldanella alpina</i>), ljeopolisna sapunika (<i>Saponaria bellidifolia</i>)						
	NEGATIVNI ČIMBENICI	BIOTSKI	Potkornjaci (sipari) na četinarskim vrstama,							
		ABIOTSKI	Jaki južni vjetrovi praćeni s dosta kiše, snijeg							
		OSTALO	Čovjek – bespravna sječa stabala,							
FUNKCIJA SASTOJINE	Sastojina ima funkciju zaštite i kontrole erozije, kao i funkciju bitnu za vodene tokove (postojeća izvorišta u ovom odjelu ili u podnožju odjela). Rekreativna funkcija došla je do izražaja izgradnjom kamionskog puta i izgradnjom pratećih objekata na istom (sjedalice, odmarališta, česme s vodom, uređenje izvorišta, vidikovaca,...)									
	Šumsko-uzgojni radovi (prorede) manjeg intenziteta uz korištenja animala (obvezno) . Održavanje postojećeg kamionskog puta i ugradnja drvenih i kamenih procjednica na udarnim mjestima. Postavljanje određenih putokaza, panoa, obilježavanje planinarskih staza,uređivanje i održavanje postojećih izvorišta ,...									
PROCJENA MOGUĆNOSTI UGROŽAVANJA STANISTA	Kontinuiranim monitoringom ovog odsjeka i na temelju analiza prikupljenih podataka o stanju i promjenama na terenu vršiti detalju procjenu utjecaja svih planiranih radova na stanje okoliša i na samu sastojinu. Prilikom pravljenja procjena koristiti dosadašnja iskustva u radu šumarije Kupres, kao i korisne informacije od pojedinaca, stručnjaka.									
	Kamionski put kojim se dolazi do ovog odjela (iz odjela 53.) je multifunkcionalni i šumarija će isti održavati i kontrolirati . U tom cilju postavljena je jedna stalna rampa na početku puta u 53. odjelu. Cilj kontroliranog ulaska i korištenja ovog puta izgradnjom rampe je zaštita sastojine od bespravnih sječa, kao i omogućiti nesmetano hodanje zainteresiranim pojedincima (planinari, šetači, jahači).									
OSTALE NAPOMENE										

GOSPODARSKA JEDINICA		Kupres	TAKSACIJSKE ZNACAJKE	BONITET	Buk.- IV		
ODJEL, ODSJEK		52 b		SKLOP	70 %		
POVRŠINA (ha)		4,8		OMJER SMJESE	Buk.- 100 %		
GAZDINSKA KLASA		4105		HCVF tip	4b		
POLOŽAJ I STANIŠNE PRILIKE	EKSPozICIJA		Zapadna		Povoljno utječu na rast i razvoj bukove sastojine na ovom tipu zemljišta i na terenu koji je strm i izložen stalnim vjetrovima.		
	INKLINACIJA		35 % - - 40 %				
	NADMORSKA VISINA		1380 m – 1530 m				
	RELJEF		Blago ulegnuta padina.				
	TLO		Rendzina na kristalastom dolomitu, 15 – 30 cm dubine, propusno zemljište, siromašna dušikom i fosforom.				
	KLIMA		Planinska s malim utjecajem submediteranske klime, oko 1200 mm padalina godišnje				
	HIDROGRAFSKE PRILIKE		Ne postoje stalni i povremeni vodotoci.				
	OSTALE PRILIKE		Nepoznato.				
	SASTOJINSKE PRILIKE	VEGETACIJA	SLOJ DRVEĆA		Bukva (<i>Fagus sy.</i>)		
			SLOJ GRMLJA		Lijeska (<i>C.avellana</i>), Glog (<i>C.monogina</i>), divlja jabuka (<i>M.sylvestris</i>), šipak (<i>R.canina</i>),..		
			PRIZEMNO RAŠCE		Bahornica (<i>Circea lutetiana</i>), lazarkinja (<i>Asperula odorata</i>), kamenjarka (<i>Saxifraga rotundifolia</i>)		
		KVALITETA SASTOJINE			Mala zbog velikog broja stabala koja nemaju nikakvu tehničku vrijednost (tanka, kriva, male visine,), uglavnom za ogrjevno drvo		
		STANJE POMLATKA			Rijedak i kržljav pomladak bijelog i crnog bora		
		OSTALI ŽIVI SVIJET			Uglavnom divlje životinje: vuk, medvjed		
		UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE			Srčanik (<i>Gentiana lutea</i>), svjetlolisna udovčica (<i>Scabiosa leucophylla</i>), divokoza (<i>Rupicapra rupicapra</i>)		
		BIOTSKI			Nisu vidljivi na terenu.		
		ABIOTSKI			Klimatski: jaki vjetrovi, snijeg , kasni mrazevi i ledena kiša.		
		OSTALO			Nepoznato		
NEGATIVNI ČIMBENICI	FUNKCIJA SASTOJINE	Zaštitna – sastojina je bitna za kontrolu erozije (nema vidljivih tragova erozije na terenu) Sastojina usporava otjecanje površinske vode u vrijeme kiša te na taj način pozitivno utječe na izdašnost rijetkih izvora koji se javljaju u podnožju odjela					
		Šumsko-uzgojni radovi manjeg intenziteta (prorede) u cilju stvaranja boljih sastojinskih prilika i povećavanja produktivnosti staništa. Radovi bi trebali koliko-toliko osigurati brže i intenzivnije prirodno podmlaćivanje sa vrstama četinjača (bijeli i crni bor) čije se sastojine nalaze u blizini ovog odsjeka i fiziološki su zrele (plodonose). Izgradnja i markiranje pješačke staze prema vrhu Male Plaznenice. Sve predviđene radove obvezno izvoditi ručno ili uz uporabu animala.					
PROCJENA MOGUĆNOSTI UGROŽAVANJA STANIŠTA		Kontinuiranim monitoringom ovog odsjeka i na temelju analiza prikupljenih podataka o stanju i promjenama na terenu vršiti detalju procjenu utjecaja svih planiranih radova na stanje okoliša i na samu sastojinu. Prilikom pravljenja procjena koristiti dosadašnja iskustva u radu šumarije Kupres, kao i korisne informacije od pojedinaca, stručnjaka.					
OSTALE NAPOMENE		Intenzitet sjeće ne smije biti veliki (bez obzira o vrsti sjeće) zbog mogućeg negativnog utjecaja radova na stanišne prilike . Samo se radovima manjeg intenziteta sjeće koji bi se izvodili svakih 3-5 godina mogu poboljšati kako sastojinske tako i stanišne prilike na ovom, kao i na ostalim odsjecima koje se nalaze na masivu Mala Plaznenica. Najveća opasnost za narušavanje trenutnog stanja dolazi od jakih južnih vjetrova koji sa sobom donose velike količine kiše što stvara povoljne uvjete za pojavu vjetrozvala.					

GOSPODARSKA JEDINICA		Kupres	TAKSACIJSKE ZNACAJKE	BONITET	C.bor- III, B.bor- IV, Smr. - IV						
ODJEL, ODSJEK		53 a		SKLOP	80 %						
POVRŠINA (ha)		41,1		OMJER SMJESE	C.bor- 71 %, B.bor- 25 %, Smr.- 4 %						
GAZDINSKA KLASA		3210		HCVF tip	4a i 4b						
POLOŽAJ I STANIŠNE PRILIKE	EKSPozICIJA		UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKE NA SASTOJINU	Istočna i jugoistočna	Pozitivno utječu na rast i razvoj sastojine s vrstama drveća koje su najvećim dijelom posadene od strane čovjeka davnih 1962-1965. godine. Stanište nije bogato humusom .						
	INKLINACIJA			30 % - 60 %							
	NADMORSKA VISINA			1270 m – 1530 m							
	RELJEF		Više-manje jednolična padina.								
	TLO		Rendzina na kristalastom dolomitu, 15 – 40 cm dubine, propusno zemljiste, siromašna dušikom i fosforom.								
	KLIMA		Planinska s malim utjecajem submediteranske klime, oko 1200 mm padalina godišnje								
	HIDROGRAFSKE PRILIKE		Uz granicu odsjeka postoji stalni izvor i kapitaža.								
	OSTALE PRILIKE		Tanak sloj humusa na dolomitu na čistinama, a debeli sloj nerazgrađenih iglica stvara sirovi humus i onemogućava prirodno obnavljanje sastojine četinarskim vrstama.								
	SASTOJINSKE PRILIKE	VEGETACIJA	SLOJ DRVEĆA	Crni bor (<i>Pinus nigra</i>), smreka (<i>Picea abies</i>) i b.bor (<i>Pinus sy.</i>)							
			SLOJ GRMLJA	Lijeska (<i>C.avellana</i>), Glog (<i>C.monogyna</i>), divlja jabuka (<i>M.sylvestris</i>), šipak (<i>R.canina</i>),..							
			PRIZEMNO RAŠCE	Borovnica (<i>Vaccinium myrtillus</i>), medvjede uho (<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>), mukinja (<i>S.aria</i> , <i>S.aucuparia</i>),...							
		KVALITETA SASTOJINE		Nepovoljna zbog velikog broja stabala na maloj površini, izrazita granatost stabala, stabla kratka, kriva, česta pojava račvi. Uglavnom se radi o celuloznom drvetu.							
		STANJE POMLATKA		Rijetak, kržljav i neravnomjerno raspoređen zbog nepovoljnih mikroklimatskih uvjeta (nedovoljna količina sunčeve svjetlosti i deboj sloj nerazgrađenih iglica četinjaca)							
		OSTALI ŽIVI SVIJET		Uglavnom divlje životinje: lisica, vuk, djetlić, medvjed u prolazu.							
	NEGATIVNI ČIMBENICI	UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE		Mukinjica (<i>Sorbus chamaemespilla</i>), alpska zvončica (<i>Soldanella alpina</i>), ljepolisna sapunka (<i>Saponaria bellidifolia</i>)							
		BIOTSKI	Potkornjaci na boru i smrekama.								
		ABIOTSKI	Jaki vjetrovi praćeni kišom, dugotrajna suša								
	OSTALO	Čovjek – neodgovornim odnosom prema prirodi ili izazivanjem požara.									
FUNKCIJA SASTOJINE	Sastojina ima funkciju zaštite i kontrole erozije, kao i funkciju bitnu za vodene tokove (postojeća izvorišta u ovom odjelu ili u podnožju odjela). Rekreativna funkcija došla je do izražaja izgradnjom kamionskog puta i izgradnjom pratećih objekata na istom (sjedalice, odmarališta, česme s vodom, uređenje izvorišta, vidikovaca,...)										
	PREDVIDENE AKTIVNOSTI	Šumsko-uzgojni radovi (prorede) manjeg intenziteta uz korištenja animala (obvezno) . Održavanje postojećeg kamionskog puta i ugradnja drvenih i kamenih procjednica na udarnim mjestima. Postavljanje određenih putokaza, panoa, obilježavanje planinarskih staza,uređivanje i održavanje postojećih izvorišta ,...									
PROCJENA MOGUĆNOSTI UGOŽAVANJA STANIŠTA	Kontinuiranim monitoringom ovog odsjeka i na temelju analiza prikupljenih podataka o stanju i promjenama na terenu vršiti detalju procjenu utjecaja svih planiranih radova na stanje okoliša i na samu sastojinu. Prilikom pravljenja procjena koristiti dosadašnja iskustva u radu šumarije Kupres, kao i korisne informacije od pojedinaca, stručnjaka, po potrebi konsultacije sa šumarskim fakultetom Sarajevo.										
OSTALE NAPOMENE	Kamionski put koji je izgradila šumarija Kupres (2008. godine) je multifunkcionalni i šumarija će isti održavati i kontrolirati . U tom cilju postavljena je jedna stalna rampa na početku puta u 53. odjelu. Cilj kontroliranog ulaska i korištenja ovog puta izgradnjom rampe je zaštita sastojine od bespravnih sjeca, kao i omogućiti nesmetano hodanje zainteresiranim pojedincima (planinari, šetači, jahači). Krošnje borovih stabala su u gornjim dijelovima odsjeka promijenile boju i zamijećeno je i sušenje pojedinih stabala što je, prema mišljenju konsultiranih profesora sa šumarskog fakulteta Sarajevo najvjerojatnije posljedica suše koja se ponovila dvije godine za redom na ovom području. Šumarija redovito prati razvoj stanja i po potrebi se konsultira sa određenim katedrama sa šumarskog fakulteta Sarajevo.										

GOSPODARSKA JEDINICA		Kupres	TAKSACIJSKE ZNAČAJKE	BONITET	Buk.- III			
ODJEL, ODSJEK		53 b		SKLOP	93 %			
POVRŠINA (ha)		11,6		OMJER SMJESE	Buk.- 100 %			
GAZDINSKA KLASA		4105		HCVF tip	4a i 4b			
POLOŽAJ I STANIŠNE PRILIKE	EKSPozICIJA		Istočna	UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKA NA SASTOJINU	Positivno utječu na rast i razvoj sastojine s vrstama drveća koje su najvećim dijelom posadene od strane čovjeka davnih 1962-1965. godine. Stanište nije bogato humusom			
	INKLINACIJA		40 % - 50 %					
	NADMORSKA VISINA		1300 m – 1500 m					
	RELJEF		Više-manje jednolična padina.					
	TLO		Rendzina na kristalastom dolomitu, 15 – 40 cm dubine, propusno zemljište, siromašna dušikom i fosforom.					
	KLIMA		Planinska s malim utjecajem submediteranske klime, oko 1200 mm padalina godišnje					
	HIDROGRAFSKE PRILIKE		Nema stalnih izvora i vodotoka.					
	OSTALE PRILIKE		Odsjekom prolazi magistralna cesta M-16 , tunel Kupreška vrata i odmaralište kod tunela.					
SASTOJINSKE PRILIKE	VEGETACIJA	SLOJ DRVEĆA		Bukva (<i>Fagus sy.</i>)				
		SLOJ GRMLJA		Lijeska (<i>C.avellana</i>), Glog (<i>C.monogina</i>), divlja jabuka (<i>M.sylvestris</i>), šipak (<i>R.canina</i>),...				
		PRIZEMNO RAŠČE		Bahornica (<i>Circea lutetiana</i>), lazarkinja (<i>Asperula odorata</i>), kamenjarka (<i>Saxifraga rotundifolia</i>), smrka (<i>J.communis</i>),...				
	KVALITETA SASTOJINE			Nepovoljna – bukova stabla malih visina, zakriviljena , uglavnom se radi o ogrjevnom drvetu.				
	STANJE POMLATKA			Rijedak i neravnomjerno raspoređen.				
	OSTALI ŽIVI SVIJET			Uglavnom divlje životinje: vuk, lisica, medvjed, zec.				
	UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE			svjetlolisna udovčica (<i>Scabiosa leucophylla</i>),				
NEGATIVNI ČIMBENICI	BIOTSKI	Nepoznato.						
	ABIOTSKI	Jaki vjetrovi s puno kiše, dugotrajne suše,						
	OSTALO	Antropogeni – čovjek neodgovornim odnosom prema prirodi, paljenjem vatre i slično.						
FUNKCIJA SASTOJINE	PREDVIĐENJE AKTIVNOSTI	Zaštitna – sastojina je bitna za kontrolu erozije (nema vidljivih tragova erozije na terenu) Sastojina usporava otjecanje površinske vode u vrijeme kiša te na taj način pozitivno utječe na izdašnost rijetkih izvora koji se javljaju u podnožju odjela (kaptaža zvana „Točak“, nalazi se u susjednom odsjeku.						
	PROCJENA MOGUĆNOSTI UGROŽAVANJA STANIŠTA	Šumsko-uzgojni radovi (prorede) manjeg intenziteta koje bi se izvodile isključivo ručno ili animalom. Održavanje postojećih infrastrukturnih objekata (klupa, nastrašnica, odmarališta,..) kao i izgradnja novih na najprihvativijim lokacijama. Obilježavanje i markiranje postojećih pješačkih staza, lokacija, u cilju pružanja dodatnih usluga šetačima, planinarima, rekreaticima i drugim.						
OSTALE NAPOMENE	PROCJENA MOGUĆNOSTI UGROŽAVANJA STANIŠTA	Kontinuiranim monitoringom ovog odsjeka i na temelju analiza prikupljenih podataka o stanju i promjenama na terenu vršiti detalju procjenu utjecaja svih planiranih radova na stanje okoliša i na samu sastojinu. Prilikom pravljenja procjena koristiti dosadašnja iskustva u radu šumarije Kupres, kao i korisne informacije od pojedinaca, stručnjaka, po potrebi konsultacije sa šumarskim fakultetom Sarajevo.						
OSTALE NAPOMENE		Šumarija Kupres je divlju deponiju kod tunela Kupreška vrata sanirala i na istom mjestu izgradila odmaralište sa sjedalicama i nastrašnicama i za isto se brine (popravke, čišćenje, odvoz odloženog smeća i drugo. Od odmarališta je napravljena i solidna pješačka staza prema prevozu Kupreška vrata sa drvenim rukohvatima .						

5. TOPOGRAFSKA KARTA PODRUČJA (HCVF Stožer – Mala Plazenica)

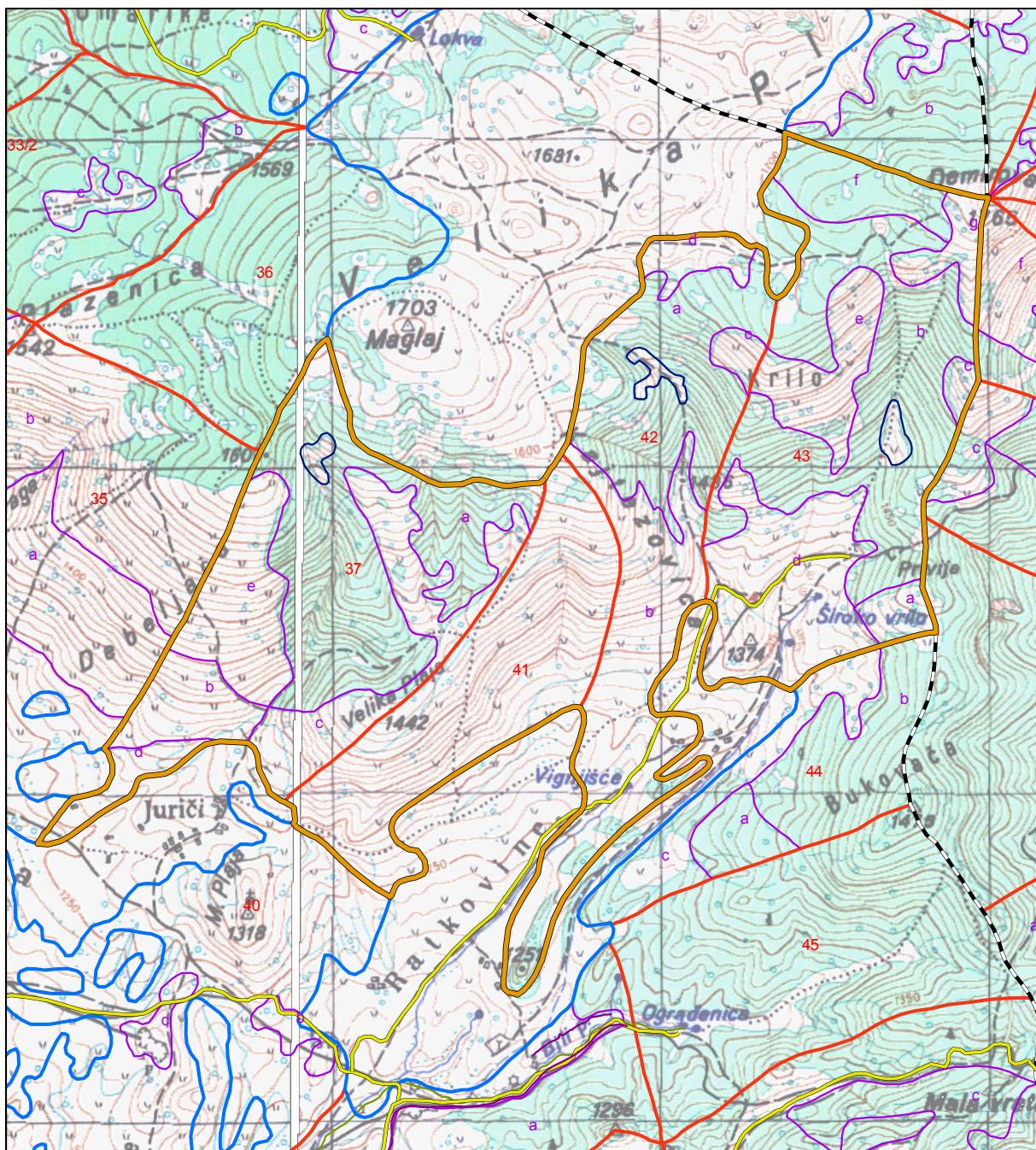
Legenda:

- enklava
- odsjek
- odjel
- makadamski_put
- asfaltni_put
- špp
- gj
- granica HCVF

0 500 1.000 Meters

5.1. TOPOGRAFSKA KARTA PODRUČJA (HCVF - Velika Plazenica)

Legenda:

- enklava
- odsjek
- odjel
- makadamski_put
- asfaltni_put
- špp
- - gj
- granica HCVF

0   500   1.000 Meters

HCVF Stožer – Mala Plazenica (satelitska snimka pomoću Google Earth-a)

HCVF Velika Plazenica (satelitska snimka pomoću Google Earth-a)

6. MONITORING

Monitoring HCVF u Šumariji Kupres će obavljati lugari na način da će dobiti određene formulare (pričuvane ispod) u koje će upisivati podatke koji se traže. Dakle, u formulare će se upisivati vrijeme obilaska (datum), zatim mjesto (gospodarska jedinica, odjel, lokalitet) te opažanje određene pojave (izvori, vodotoci, erozija i sl.) odnosno ostala opažanja (npr. divlja deponija i sl.).

Za monitoring je bilo potrebno odrediti reprezentativne uzorke kao stalna mjesta promatranja bilo da se radi o izvorima i vodotocima ili eroziji tla. Stoga je bitno odrediti mjesta i učestalost promatranja kako je navedeno u tablici plana monitoringa.

Na kraju poslovne godine potrebno je uraditi analizu rezultata prikupljenih monitoringom te dobivene rezultate analize ugraditi u izvedbene projekte ukoliko se procjeni da su oni bitni i da na bilo koji način mogu utjecati na stanje okoliša tijekom izvođenja eventualnih radova.

Rezultate monitoringa (analize) šumarija Kupres će objaviti i na web stranici poduzeća. Prilikom izrade nove šumske-gospodarske osnove, a nakon održane javne rasprave o ovom Elaboratu i izmjena koje bi ovaj Elaborat mogao doživjeti, šumarija Kupres će inzistirati da se smjernice iz Elaborata upgrade u buduću šumsku-gospodarsku osnovu za naredni period u radu šumarije Kupres na području kojim bude gospodarila.

Plan monitoringa HCVF

Gdje promatramo (g.j., odjel)	Što promatramo	Koliko često promatramo
Kupres, 52.	Izvorišta (Perina česma, Studenac i ostalo), erozija (posebno ispod ceste)	1 godišnje (tijekom suše više puta mjesечно). Nakon velikih oborina obići eroziju.
Kupres, 54	Izvorišta (Crveno vrilo i ostala vrila)	1 godišnje (tijekom suše više puta mjesечно ili češće)
Kupres, 55	Vodotok Kasimovac	3 puta godišnje (tijekom suše 1 mjesечно ili češće)
Kupres, 56	Izvorišta iznad G. Odžaka	2 – 3 puta godišnje (tijekom suše 1 mjesечно ili češće)
Kupres, 57	Izvorište Pločata vrila, Kraljevac, izvori iznad B. Sela	1 – 2 puta godišnje (izvore iznad Begova Sela češće)
Kupres, 58	Vodotok Kraljevac, erozija u gornjem dijelu ski staze	Vodotok 1 godišnje (tijekom suše 1 mjesечно), erozija 1 godišnje (uvijek nakon velikih oborina)
Kupres, 59	Erozija iznad sela Goravci, izvorišta iznad Goravaca	1 godišnje (uvijek nakon velikih oborina). Izvorišta 1 godišnje (tijekom suše 1 mjesечно ili češće)
Kupres, 60	Izvorišta iznad sela Otinovci, erozija iznad sela Otinovci	1 godišnje (tijekom suše 1 mjesечно ili češće), eroziju 1 godišnje i nakon velikih oborina
Kupres, 62	Botunska i ostala vrila	1 godišnje
Kupres, 43	Kapela sv. Ive	1 godišnje

Primjer (forma) obrasca za monitoring

MONITORING ŠUMA VISOKE ZAŠTITNE VRIJEDNOSTI U ŠUMARIJI KUPRES

		OBRAZAC 4
DATUM OBILASKA		OPAŽANJE VODOTOKA I IZVORA
GOSPODARSKA JEDINICA		
ODJEL, ODSJEK		
LOKALITET		
OPAŽANJE EROZIJE		
Evidentirao:		

7. DUGOROČNA STRATEGIJA UPRAVLJANJA HCVF POVRŠINAMA U ŠUMARIJI KUPRES

Kada govorimo o dugoročnoj strategiji upravljanja HCVF površinama na prostoru općine Kupres, onda u prvom redu mislimo na kontinuitet osiguranja opskrbe lokalnog stanovništva pitkom vodom, posebice u kritičnim situacijama kao što je suša. Voda je nezamjenjiv prirodni resurs i predstavlja presudnu komponentu za život na Zemlji uopće. Kako je u svijetu zabilježen trend porasta svakovrsnog zagađenja okoliša (onečišćenje zraka, vode, tla) ali i trend preventivnog ili represivnog djelovanja protiv zagađenja, sigurno da ove šume i šumska zemljišta na prostoru općine Kupres imaju svoje mjesto u održanju prirodne ravnoteže i skладa čovjek – priroda koji je također dio ove strategije.

Sprječavanje erozije vodom pomoću melioracijskih radova pošumljavanja također je dugoročna strategija jer gubitak tla je također jedan od negativnih trendova u svijetu.

Ukoliko Šumarija Kupres izgubi FSC certifikat, ovim šumama će se upravljati po elaboratu s tim da se neće koristiti kratica „HCVF“.